

TEÜRTEK

SOİLTU

KOMMER OLAYI VE TÜRKİYE'DEKİ KAO KY'LER

KARŞIYAKA
KARŞIYAKA

Yıl 2
14 Ocak
1969
Sayı

61

Baş Sorumlu A P İktidarındır

Pasifikasyon (Facification) sözcüğü, latince pax'dan üretilmiştir. Pax, barış, sükün demektir. Pasifikasyon da herhangi bir yerde sulh ve sükunun sağlanması anlamına gelir. Geçen yüzyıllarda batının sömürgeci devletleri, doğunun ya da güneyin bir ülkesini sömürgeleştirmeye kalkıştıklarında, o ülkeye askerî kuvvetler gönderirler ve halkın yabancı istilâya karşı direnmesini ezerlerdi. Bunun adına çok kez «pasifikasyon» denmiştir. Yani bu terim epey eskidir.

Örneğin, Hindistan 18. yüzyıl içinde sömürgeci dilinde «pasifiye» edilmiştir. Örneğin, 19. yüzyılın birinci yarısında Cezayir'in Fransız sömürgecileri tarafından «pasifikasyonu» sağlanmıştır. Hatta, rivayet edilir ki, Cezayir'i işgal eden saldırgan ordunun Fransız erlerinin ağızındaki o zamanın moda olan şarkısı «Gidelim Cezayir'i sulh ve sükûna kavuşturalım...» şeklinde çevirebileceğimiz «Allons pacifier l'Algerie» şarkısınımış.

Çağımızda Amerikan emperyalistleri de geçen yüzyılların sömürgecilerinden geri kalmıyarak saldırgan sömürgeci politikalarına bu adı takmışlardır. Pasifikasyonun gerçek anlamı, emperyalist saldırgan devletin askerî birliklerinin, millî varlığı için savaştan bir halkın direnmesini kan içinde boğarak o halkı köleleştirmesidir. Kurtuluş Savaşımızda emperyalistler, maşaları olan Yunan saldırganlarını Anadolu'nun içlerine sürerek ve başta Padişah ve Halife Vahdettin olmak üzere yerli hainlerden de yararlanarak Türkiye'de o «pasifikasyon» dedikleri şeyi gerçekleştirmeye giriştiler. Ama başaramadılar. Başarsalardı, milyonlarca Türk'ü boğazlayarak Türk halkının ulusal varlığına son vereceklerdi. Ve pasifikasyon, bu Türk kanı denizinin içinde sağlanacaktı.

Amerikan emperyalistleri Vietnam'da, yarım milyonu aşan bir Amerikan ordusundan, yerli hainlerden ve peyklerinin askerî birliklerinden yararlanarak aynı pasifikasyon politikasını uygulama çabasındadırlar. Ve orada da başarı sağlamışlardır, sağlamıyacaklardır.

Evet, pasifikasyonun gerçek anlamı budur. Ve bu sözcüğün gerçek anlamını bilmemizde yarar vardır. Çünkü bu sözcük, artık bizim siyasî literatürümüzde yer almış bulunmaktadır. Dünya ölçüsünde ünlü bir pasifikasyon uzmanı, Vietnam'daki Amerikan emperyalizminin pasifikasyon adı altında işkence ve cinayet dahil, her aşağılık yönetime başvurarak, kahraman bir halkın ulusal direnmesini kırma ve bu halkı sindirme politikasını yöneten zat, kendisine Vietnam halkının «Kasap Robert», ya da «işkenceci Robert» adını lâyık gördüğü zat, Amerikanın Ankara Büyükelçisi olarak aramızdadır.

Evet, barış anlamına gelen «pax» sözcüğünden üretilmiş olmasına rağmen, pasifikasyon, emperyalizmin millî ruhu, millî direnmeyi kana boğarak ezmesi, sindirmesi, tepelemesi demektir.

Ulusal ruhu ezmek, tepelemek...

Bakınız, Amerikan Büyükelçisi bay Robert Kommer'in Türkiye'ye geleli beri yaptığı ilk ziyaret esnasında, elçilik otomobilinin Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) öğrencileri tarafından yakılması olayı karşısında bugüne dek efendiden bir adamcağız diye tanınan ve Amerikanofilliğini nezaket sınırları içinde yapan bu üniversitenin rektörü bay Kemal Kurdaş, «aziz dostu» Honço Kommer'in (Honço, Vietnam dilinde kasap demekmiş) geldiği ülkeden getirdiği şiddet havasından esinlenerek yumruğu havada

KEMAL KURDAŞ

neler diyebiliyor: «...en şiddetli tedbirleri alacağım, zorbalığa teslim olmayacağım ve tepeliyeceğim!» Ve bunun ardından bu üniversite rektörünün kendi öğrencilerine «namussuzlar!» sıfatını yakıştırması...

Mister Kommer'in Türkiye'ye gelişi, kısa zamanda etkisini göstermiştir. Düne kadar Amerikalılarla pek yakın ilişkileri bilinmekle birlikte, davranışları da ılımlı olabilen ve akli başında bir adam sayılan bir Kurdaş bile, birdenbire aslan kesiliyor. Ve Kao Ki'lere, Tiö'lere lâyık bir öfke ve şiddetle «ezmekten, tepelemekten» söz etmeye başlıyor.

ODTÜ öğrencilerinin Amerikan elçisinin otomobilini yakması olayını basın ayrıntılı olarak verdi. Ama gene de olayın ilginç taraflarını burada kısaca anlatmakta yarar vardır.

Bay Kommer, Rektör Kurdaş'ın daveti üzerine ODTÜ'ne gidiyor. Davetten kimsenin haberi yoktur. Ne gelenek ve kanunlar gereğince haberdar edilmesi gereken hükümet mercilerinin, ne de fakülte dekanlarının... Hele öğrencilerin bu davetten hiç haberleri yoktur. ODTÜ öğrencileri, bütün Türk Gençliği gibi yurtseverdir, bilinçlidir. Kommer'in kim olduğunu, Vietnam'da ne işler çevirdiğini ve Türkiye'ye ne gibi maksatlarla gönderilebileceğini bilmektedirler. Bu gençlerden yüzlercesi, otobüslere doluşarak Kommer geldiğinde hava alanına kendisini karşılamaya koşmuşlar ve Vietnam halkının adını «kasap» a çıkardığı bu zata, Mustafa Kemal geleneğine bağlı Türkiye halkının gerçek duygularını haykırışlardır. Bu gerçek duyguların ne olduğunu 12 yıl CIA'da çalışmış olan ve tecrübeli bir kimse olması gereken bay Kommer'in bilmemesi imkânsızdır. Hele hergün öğrencileriyle yüz yüze gelen rektör Kurdaş'ın bunu bilmemesi büsbütün imkânsızdır. Bu iki yakın dost, gene pek iyi bilirler ki, Türkiye'de esen hava ODTÜ'nün ortasında olsun, ya da herhangi bir başka yüksek öğretim kurumunun çevresinde olsun, Mr. Kommer'in «001» sayısını taşıyan ve elçilik forsunu dalgalandıran siyah Cadillac'ı bıraktığı zaman birşeyler olur... Ve Türkiye'de bugün esen hava içinde, böyle bir durumda birşeyler olacağını kestirebilmek için kâhin olmanın gereği yoktur.

Ve birşeyler olmuştur. Üniversiteli gençler, arabayı tanyınca gösterilerde bulunmuşlar, gitkiçe kalabalıklaşan ve heyecanlı gösterici-

ler arabayı yakmışlardır.

Nasıl oldu da bay Kurdaş ve bay Kommer böyle bir düşüncesizlik yapabildiler? Çünkü, yalnız ikisinin ve Kommer'in beraberinde getirdiği, olay sırasında etrafta dolaşan Amerikalılar'ın önceden bildiği ve fakülte dekanlarından olsun, resmî makamlardan olsun gizlendiği besbelli olan, olup bitti niteliğindeki bu davet düşüncesizliktir, hattâ daha da ötesi... Olayı bile bile hazırlamaktır, tahrik etmektir.

Elçinin ziyareti önceden ilân edilseydi ne olacağı belliydi. Kurdaş, öğrencilerin ve öğretim üyelerinin öyle bir tepkisiyle karşılaşacaktı ki, ya daveti iptal edecekti, ya da direndiği takdirde, bu tepki karşısında Amerikan elçisinin kendisi davete icabetten vazgeçecekti.

Kurdaş, daveti ilgililere bildirmede, tersine bir «sürpriz davet» hazırladı. Üniversite dekanları, öteki öğretim üyeleri ve üniversiteli gençler için bir sürpriz...

Büyükelçi Kommer'in ve rektör Kurdaş'ın bu davranışlarını, eğer bu, hükümetin hazırlanmakta olduğu baskı kanunlarına paralel Vietnamvârî bir «pasifikasyon» planının uygulanmasını müjdeleyen bir davranış, faşist terör yolunda atılacak bir adımın vesilesini hazırlama niteliğinde bir davranış değilse, ancak şu biçimde yorumlamak mümkündür.

Bu Ocak ayının 20'sinde, Amerikanın yeni Cumhurbaşkanı Nixon, selefi Johnson'dan görevi resmen devir alacaktır. Amerikan kanun ve geleneklerine göre, eski cumhurbaşkanı tarafından yapılan siyasî tayinlerle görevde bulunan kişiler, aynı gün istifalarını yeni cumhurbaşkanına sunarlar. Diplomatik meslekten gelmeyen ve siyasî tayinle gelen elçiler de aynı biçimde hareket etmek zorundadırlar. Meslekten diplomat olmayan, asıl mesleği CIA'lık, yani casusluk olan bay Kommer de Ankara Büyükelçiliğine siyasî tayinle getirildiği için, 20 Ocakta istifasını yeni cumhurbaşkanına sunacaktır.

Nixon, tıpkı selefi Johnson gibi, Amerikan kapitalizminin adamıdır. Ama gene de bu ikisi arasında farklar vardır. Texaslı Johnson, Amerikan kapitalistler sınıfının en maceracı kolu olan, bu sınıf içinde en saldırgan emperyalist bir politikanın izlenmesinden yana olan petrol tröstleriyle sıkı ilişkileri bulunan bir politikacıdır. Hiç şüphe yok ki, Nixon da petrol tröstlerinin çıkarlarına aykırı davranışta bulunmayacaktır. Ama Nixon'un akıl hocalarının daha çok Texaslı petrolcular değil, Wall Street'in eski güçlü firmalarının adamları olacağı kabul edilebilir. John son en saldırgan bir emperyalist politikanın uygulayıcısı olmuş, Vietnam'da olsun, dünyanın öteki bölgelerinde olsun, Amerika'yı bir batağa batmakta olan kimsenin durumuna düşürmüştür. Dünya kamuoyu karşısında Amerikan itibarı hiç bir zaman bu ölçüde düşmemiştir. Vietnam meselesinde bütün dünya Amerikan emperyalizminin karşısına dikilmiştir. Johnson'un İnönü'ye yazdığı Kıbrıs meselesiyle ilgili ünlü mektuptan bu yana, Amerika'nın Türkiye'de birkaç yıl içinde ne hallere düştüğü gözlerimizin önündedir. Johnson yönetimi tam bir fayasko olmuştur. Amerikan emperyalizminin saldırgan politikasına karşı direnme, bugün artık ta Amerikanın içlerine kadar yayılmıştır. Dünyanın çeşitli bölgelerinde üslenmiş olan Amerikan askerî birliklerinde kaçakların sayısı (abscents without leave) yüzseksen bin kişiyi (180.000) bulmuştur. Bu olgu, tek başına, Amerikanın durumunun hiç de parlak

şatılmalıdır. Ancak karşı-devrimcilere, bozgun-
culara ve sosyalizmin ilkelerine karşı çıkanlara
hoşgörü tanınmaz.

6 — Örgüte, amansız bir mücadele dönemi-
nin eşliğinde, devrimci kardeşlik ve feragat ha-
vası hâkim kılınmalıdır.

Devrimcilerin getirdikleri eleştiriler, görüşler
ve tezler karşısında, yönetimin sorumluları hiç
bir fikir getirmemişlerdir. Yer yer olayları tah-
rif etmeğe varan ve kurtuluş savaşında en so-
nunda millî kurtuluşçular karşısında Yunan saf-
larına katılan Çerkez Ethemî savunmaya kadar
varan «fikirler» ileri sürülmüştür.

Eleştirilerden sonra, Doğu Perinçek ve arka-
daşlarının teklif ettiği karar tasarısı görüşülmüş,
tasarıyı çok küçük değişikliklerle kabul eden
komisyon raporu okunduktan sonra, hayretle
görölmüştür ki, devrimci ideolojinin ezici ağır-
lığı karşısında, herkes bu aşamada millî-demok-
ratik devrim için mücadelenin zorunluluğunu
savunmaktadır. Beş dakika önce devrimci teori-
nin stratejisine karşı çıkanlar, beş dakikada
imana gelmişlerdir. Karşı-devrimciliğin ideolo-
jik planda çözülmesi karşısında, artık bütün sal-
dırlar bilimsel sosyalizmin Türkiye gibi yarı-ba-
ğımlı, yarı-feodal ülkeler için öngördüğü millî-
demokratik devrimin stratejisine değil, bu gö-
rüşlerin savunucularına yöneltilmiştir. Ideolojik
planda yıkılan kararsız küçük-burjuva sosyalist-
leri, taktiklerini değiştirerek, oklarını kişilere
yöneltilmişlerdir.

Karar metnine, oylama anında olup bittiye ge-
tirilerek «Yaşasın Sosyalist Türkiye» ibaresi
konmuştur. Kararda baştan sona kadar bugün-
kü geçerli şiarın «bağımsızlık ve demokrasi»
mücadelesi olduğu belirtilirken, henüz gerçekleş-
memiş olan «sosyalist Türkiye» den «yaşasın»
diye söz etmek, yenilen sol gevezeliğin son
müdahalesi olmuştur.

Bütün bu gevezeliklerin aslında sosyalizmin
gerçekleşmesine zararlı olduğu kurultay boyun-
ca defalarca söylendiği halde, yapılan bu çıkış
kararın doğruluğunu gölgelemeyecek, yalnız kü-
çük-burjuva sosyalistlerini bile tatmin etmeyen
bir avuntu olarak kalacaktır. Doğru ideolojinin
ayrılmaz parçası olan strateji kabul edilirken gö-
rölmüştür ki, ideolojinin ezici gücüne boyun e-
ğen küçük-burjuva sosyalistleri, bu sefer de te-
rimlere itiraz etmektedir. «Millî-demokratik dev-
rim» terimi yerine «bağımsızlık ve demokrasi»
terimi bu şekilde metne girmiştir. Ve eş anlamları
dolayısıyla Devrimciler bu değişikliğe itiraz
etmemişlerdir.

İdeolojik planda hiçbir görüş getirmeyen sosy-
alist gençlik içindeki tutucu grup, bütün tak-
tiklerini seçime yönelmiş ve oy hesapları iç-
inde kaybolmuştur. Yapılan seçimler sonunda,
«proleter sosyalistleri» nin listesinden 30'a ya-
kını Genel Yönetim Kuruluna seçilirken, oportünist
parti yöneticilerinin gençlik içindeki u-
zantılarının elebaşları olan Zülküf Şahin Genel

Yönetim Kurulu'na seçilmemiştir. Hüseyin Ergün
ancak yedek üye olabilmemiş, Zülküf Şahin
kendi kulübündeki adaylar arasında en az oyu
almıştır.

Genel Kurul'un «Ankara'dan gelemezler» dü-
şüncesiyle İstanbul'a alınması, kulüp kongrele-
rinde çevrilen dolaplar, Hacettepe Sosyalist Fi-
kir Kulübü delegelerinin tüzük hükmüne aykırı
olarak Genel Kurul'a kabul edilmeyişi... bütün
bu oyunlar geçersiz kalmıştır. Ve Genel Yönetim
Kurul'u seçimlerinin hemen akabinde, devrimciler
karşısında birbirine sarılanlar, başkanlık için
sandalye kavgasına başlamışlardır. Genel Yönetim
Kuruluna seçilmeyen, yedek üye olan Hüseyin Ergün,
seçilen bir arkadaşını istifa ettirerek Genel Yönetim
Kuruluna girmiş ve başkanlık için parmak hesabına
başlamıştır. Türkiye'de millî-demokratik devrim safhasının
aşıldığını ileri sürülenlere düşen namuslu görev,
Genel Kurul'da kabul edilen karar karşısında,
dürüst bir muhalefet olması gerektirdi.

Faşist saldırılar karşısında bir Oportünizm örneği

Emperyalizmle mücadelenin ağırlık noktasının

Orta Doğu'ya kaydığı ve Türkiye'nin iktisadî
şartlarının son derece zorlaştığı bir döneme gi-
rerken, emperyalizm ve işbirlikçilerine baskı ve
şiddet tedbirlerini her geçen gün arttırdıkları
görülüyor. Bir sürü tutarsız görüşler arasında
son tahlilde (anti-sosyalist) niteliği ağır basan
ve bütün gücünü millî kuruluşlara ve anayasa-
cı güçlerle mücadeleye harcayan Türkiye'deki
faşistler de emperyalizmin yedek kuvveti ola-
rak son günlerde sahnede ön plana çıktılar.
Bağımsızlık ve demokrasi hareketinin gelişmesi
karşısında, varlığını tehdit altında hisseden iş-
birlikçilerin düzeni, kaba güce başvurmak zo-
runda kalıyor.

Türkiye İşçi Partisi'nin 1965 yılında parlamen-
toya girmesinden bu yana parlamentoda müca-
deleyi tek yol olarak görmesi ve yığınlara dev-
rimci bilinci vermek yerine oy kazanmayı amaç-
laması karşısında, anti emperyalist mücadeleyi
yankıları yığınlara ulaşan eylem biçimleriyle yü-
rütme görevi gençlerin omuzlarına yüklendi.

Dağınık, disiplinsiz ve iyi örgütlenmemiş olma-
sına rağmen gençlerin hareketleri emperyalizm
ve işbirlikçi çevrelerin hışmını üzerinde toplu-
yor. Parti toplantılarına, miting ve kongrelerine
yönelen saldırılar, bugün gençlik hareketlerine
yöneliyor. Parti, oportünist yöneticilerin istediği
yolda, artık emperyalizmin baskı ve şiddetini ü-
zerine çekmiyor. Anti emperyalist hareketlere
yöneltilen saldırılar her geçen gün daha örgüt-
lü. Bunun son örneği bir haftadır kamuoyunu
meşgul eden «komandolar» oldu. Alman naziz-
minin örgütlenme biçiminin çok kötü bir kop-
yası olan «komandolar» Ankara Yüksek Öğret-
men Okulu'nda demokratik güçlerin öğrenci bir-
liği seçimini kazanmaları üzerine ortaya çıktı-
lar. Daha sonra Fen Fakültesinden herhangi bir
saldırıya karşı Yüksek Öğretmen Okulundaki
arkadaşlarının savunmasına yardım için topla-
nan 25 kadar devrimci genç faşistler tarafın-
dan kuşatılmış, ertesi gün ise faşistler SBF'ne
hücum etmişlerdir. Saldırıların ertesi günü baş-
ları sarılı dolaşan komando bozuntularının ha-
reketleri gerektiği dersi almıştır.

Devrimci gençlere saldırılar sırasında, oportünist
TİP yöneticilerinin gençlik içindeki üç beş
adamının tutumu ilgi çekici olmuştur. Gençlerin
dürüst ve devrimci nitelikleri karşısında iflas e-
den oportünizmin eylemde faşizmle uzlaşmaya
kadar varması ilginçtir. Fen Fakültesi kuşatma-
sı sırasında Fen Fakültesi bahçesine gelen ve
komandoların eline düşen Zülküf Şahin, Fakül-
te içindeki devrimcilere hitaben: «Birkaç anar-
şist ve tahrikçiye uyup, komando kardeşlerimiz
le niçin mücadele ediyorsunuz?» vs. yolunda
konuşmalar yapıp, daha sonra «bunlara söyle-
meğe mecburdum» gibi gerekçeler ileri sürmü-
ştür.

SBF'ni kuşatan komando bozuntularının yan-
larına gidip herkesin gözü önünde barış görüş-
meleri yapan Hüseyin Ergün'ün tutumu da ibret
vericidir. Hüseyin Ergün'le yapılan «barış gö-
rüşmeleri» sonunda faşistlerin şefi, SBF'deki
devrimcilerin de duyduğu bir konuşma yapmış-
tır. Bu konuşmada şef «bizim düşmanlığımız
panomuzu kırmış olan ve bizimle dövüşen bir
avuç komüniste karşıdır. Bu Yusuf Küpeli ve
arkadaşlarıdır» vs. yollu bir konuşma yapmış-
tır. Hüseyin Ergün faşistlerin yanındayken ve
hemen görüşmeden sonra yapılan bu konuşma
Hüseyin Ergün'ün faşistlere hedef olarak dev-
rimcileri gösterdiği izlenimini uyandırmaktadır.
Adalet gazetesinin 3 Aralık tarihli nüshasında
çıkan haber bu ihtimali iyice kuvvetlendirmek-
tedir. Adalet gazetesine verdiği beyanatta fa-
şist şef bakın ne diyor:

Komandoların şefi Ergenekon Aslanı Yal-
çiner «muhasara hareketi»ni yönettikten iki
üç gün sonra bir temiz dayak yemiştir. Ye-
miştir ama, erkekliliği de elden bırakmamıştır.
Henüz dayanın tadı damağındaiken basın
toplantısı yapan Yılmaz Yalçiner, dayanın iz-
leri geçer geçmez yeniden muhasaraya başlı-
yacağını açıklamıştır. Ne denir? Tanrı Yıl-
maz'ı korusun.

«Gerek olayların patlamasında ve gerekse
gelişmesinde tek sorumlu komünistlerdir. Pa-
zar günü Yüksek Öğretmen Okulunda yapılan
bir kongrede komünistlerin saldırısı ile başla-
yan hâdiseler Fen Fakültesi kantininde komün-
nist yığınağı yapmaları ile gelişmiştir. Siyasal
Bilgiler Fakültesinde Ülkü Ocağının panosunu
indirerek «Kahrolsun faşistler» diye yazan komünistler
bardağın son damlasını da taşırdıkları-
ndan milliyetçilerin tepkisi ile karşılaşmışlar-
dır. Gene komünistlerden öğrendiğimize göre
SBF de hâdiseleri çıkaranlar solcu teşekkül Fi-
kir Kulüpleri Federasyonu Başkanlığına deruhte
etmiş olan Doğu Perinçek'in grubuna mensup
öğrencilerdir.

Lafta keskin devrimcilik ve Türkiye şartları-
nı tahlil etmeden atılan «sosyalist Türkiye» slo-
ganları, eylemde faşizmle uzlaşmaya ve faşizme
saldırılacak hedef olarak devrimcileri göster-
meye kadar varmıştır. Devrimci teoriden yapı-
lan sapmalar hareket geliştikçe ve mücadele a-
mansızlaştıkça emperyalizmle barışa, giderek
işbirliği noktasına gelmektedir.

Faşizmin aldattığı komandolar SBF önünde
«Milliyetçi Türkiye» diye tempo tutmuşlardır.
Sosyalizmi bir gevezelik olarak gören oportünistler,
küçük burjuvaziyi ve gençleri (milliyetçilik) ile
(sosyalizm) arasında bir tercihle karşı karşıya
bırakmışlar ve bağımsızlık ve milliyetçilik sloganını,
toplumumuzun bağımsız olmasını düşman güçlere terketmişlerdir.
Toplumumuzdaki düşünceler ve değer kalıplarının şart-
landığı ve buna göre yetişen bir çok genç,
bugün oportünistlerin meseleyi yanlış koymaları ve
etkin olmaları sebebiyle emperyalizmin saflarına
itilmiş ve onun kaba gücü olarak davranmaktadır.

Bütün bu olaylar, sosyalistlerin birliği içinde,
bozgunculara ve oportünizme hizmet edenlere
yer olmadığını gösteriyor.

Ve gene bu olaylardan çıkan diğer bir sonuç
da sosyalist gevezeliği susturmak ve etkisiz bırak-
manın zorunlu oluşudur. Bugün bağımsızlık
mücadelesinin en sağlam unsurlarının sosyalist-
ler olduğunu emperyalizmle menfaat bağı ol-
mayan herkesi inandırmak görevimizdir. Ba-
ğımsızlık ve millî kurtuluş sloganlarını, millet
düşmanlarına, emperyalistlere, faşistlere bırak-
mıyalım.

olaylar

YABANCI SERMAYE İLE SAVAŞ

İlerici gençlik, emperyalizme karşı gün geçtikçe bilenmektedir. Emperyalizmin sicilli temsilcilerine karşı girişilen protesto hareketleri yanında emperyalizmin ekonomik üslerine karşı halkı bilinçlendirici eylemler de yoğunlaşmaktadır.

İ. T. Ü. Talebe Birliğinin yabancı sermaye soygununa karşı düzenlediği İzmit - İstanbul yürüyüşü ardından T. Millî Gençlik Teşkilâtı hareketi geçti ve 1969 yılını «Yabancı Sermaye ile Savaş Yılı» olarak ilân etti.

2 Ocakta TMGT'nin yayınladığı bültene göre: «6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa göre Türkiye'deki yabancı sermaye kârlarının tümü dışarıya aktarılmaktadır. Yabancı sermaye ile ortak şirketlerin bir yılda yaptıkları 4,5 milyon T.L.'si yatırım karşılığında 13 milyon T.L.'si kâr sağlamaktadırlar. Yabancı sermaye yatırımları üretken olanlara değil, kendi ülkelerinden getirdikleri malzemeye montaj sanayiine yapılmaktadır. Anayasamızın 2. maddesindeki millî devlet ilkesine ve gene 130. maddesindeki «Tabii Servetler ve kaynaklar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı devlete aittir.» hükmüne karşı, yabancı sermayenin millî egemenliğimizi hiçe sayması, iktidarımızın yabancı sermaye ile nasıl içli dışlı olduğunu göstermektedir.»

Bültende siyasî bağımlılığın ekonomik bağımlılığın sonucu olduğu belirtilmekte, yabancı sermaye yurdumuzdan kısa sürede kovulmadığı takdirde Afrika sömürgeleri durumuna düşeceğimize dikkat çekilmekte, 1969 yılında örgütün elindeki bütün eylem olanakları ile bu konuda savaşaacağı açıklanmaktadır.

İŞBİRLİKÇİLER VE YABANCI SERMAYE SOYGUNU

Dışişleri bütçesi görüşmelerinde ise Dışişleri Bakanı Çağlayangil yabancı sermaye konusuna ilişkin bir soruya «askerî üsler varken bir de ekonomik üsler çıkarmayın» diyerek kaçamaklı cevaplar veriyor. Yeraltı ve yerüstü kaynaklarına yapılacak her yatırım girişiminde, yabancı sermayeyi ve onun yüzdecisi yerli işbirlikçi burjuvaziyi birarada görmek olağan hale gelmiştir.

İşbirlikçi sınıflar koalisyonunun en belirgin temsilcisi AP emperyalizme kucak açma politikasında kararlı bir gidiş içindedir.

AP Büyük kongresinden sonra Parti Merkez Temsilciler Meclisinde, genel başkan yardımcılıkları dahil bütün seçimleri «yeminliler» denen işbirlikçi burjuvazinin tipik temsilcileri kazandılar. Bunun yabancı sermayeye güven verici bir gelişme olduğu kulis oyunlarında kulaklara fısıldanmıştır.

Doğan Avcıoğlu'nun «Türkiye'nin Düzeni» kitabında verdiği rakamlara göre A.B.D. Avrupaya yaptığı 8,1 milyar dolârlık sermaye ihracına karşılık 5,5 milyar dolârlık gelir transfer ederken

bizim gibi bırakılmış ülkelere yaptığı 5,2 milyar dolâr sermaye ihracına karşılık çok daha yüksek bir kâr, 14,3 milyar dolâr elde etmektedir.

Bayarların Mendereslerin başlattığı açık pazar siyasetinin sadık izleyicilerinin patron Kommer'e karşı bazı AP'lileri bile kızdıran «misafirperver» davranışlarının gerçek sebebi burada yatmaktadır: Bu büyük vurgundan pay koparmak çabası...

İktisatın Baran Tuncer'in «Türkiyede Yabancı Sermaye Sorunu» araştırması eserindeki rakamlara göre yabancı sermaye yatırımlarının % 30,5 ü Amerika tarafından yapılmaktadır. 1965 yılı sonuna kadar yurdumuza çeşitli yollardan gelen yabancı sermaye yatırımları ile kamu aracılığı ile yapılan borçlanmalar 5 milyar 347 milyon liraya ulaşmaktadır. Bunun 1 milyar 850 milyon Petrol Kanununa göre, 561 milyonu Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa göre gelmiştir.

Ereğli Demir - Çelik Fabrikaları için gelen sermaye 1 milyar 474 milyon, Sanayi Kalkınma Bankası kanalı ile gelen sermaye de 463 milyon liradır.

Hilmi Özgen 6 Ocakta Cumhuriyet Gazetesindeki yazısında bu rakamları naklettikten sonra ilginç bir noktaya değinmektedir: Türkiyeye 1965 yılına kadar yapılan 5,3 milyar liralık yatırımın % 17,7'si İsviçre menşelidir. Yani Amerikadan sonra ikinci yatırımcı devlet İsviçre görünmektedir. Oysa İsviçre, Türkiye dışında hiçbir ülkeye direkt sermaye yatırımları yapmamaktadır. Buradan anlaşılmalıdır ki çeşitli yollarla İsviçre Bankalarına kaçırılan Türk parası uyruk değiştirip bir daha ana vatanını sömürmek ve tekrar kaçmak üzere Türkiyeye dönmektedir. «Kırk Haramiler ma sallarında olduğu gibi asrımızda da finans - kapital gangsterlerinin karanlık mağaraları Alp Dağlarının eteklerindeki İsviçre hudutları içerisinde bulunmaktadır.» diyor Özgen.

BEKLENEN SONUÇ : İHRACATIMIZDA DURAKLAMA

Yabancı Sermaye Sömürüsüne karşı Türkiye'yi bir açık pazar olarak tutmakta kararlı bir iktidarın, yıllardan beri, ihracatımızı artırma gayreti içindeyiz, biçiminde nutuklar atması tam bir düzenbazlıktır. Nitekim bugün, B.M. Meclisi Plân ve Bütçe Komisyonunda, 1958 yılında ihracatımızın durakladığı, hatta 1967 yılına göre azalma gösterdiği konuşulmaktadır. Dış ticaretimizde esaslı bir kriz devresi belirtileri ortaya çıkmıştır. Vergi iadesi tedbiri dış ticareti arttırmamıştır. Tüccara 100 liralık ihracat için 21 lira vergi iade edilmektedir.

Birkaç tarım maddesinden meydana gelen ihracat ile emperyalizmin pazar istahına karşı koymak, bir işbirlikçi iktidarın tabiatına aykırı düşerdi. İhracat ile ithalâtımızın dengesizliğini çok açık olarak gösteren bir rakkama İlhan Selçuk yakalamış: «İstanbul Ticaret Odasında 300 ihracatçıya karşılık 6 bin ithalâtçı tüccar kayıtlıdır.» İşbirlikçi burjuvazinin en tipik adamlarının üşştüğü ithalât sorununu ortadan kaldırılmadıkça, yani millileştirilmedikçe, yabancı sermayeye dur demedikçe, gayri millî ambalaj ve montaj sanayii rezale-tini sona erdirmedikçe dış ticaret açığının kapanmasına imkân ve ihtimal yoktur.

Ekonomimizi daha fazla dışa bağlayan, dış ti-

caret açığını 4 milyar liraya çıkararak, buna rağmen emekçi sınıflara zamları getirirken yatırımları destekleme bahanesiyle soyguncu özel sektöre milyar aşan bağışlarda bulunan AP iktidarının hareket sınırları daralmakta, faşizm hevesleri uyanmaktadır.

GREVLER

Son zamanlarda grev hareketlerinin gittikçe artmakta olduğunu görüyoruz:

Geçen Salı sabahından beri, Karayolları Genel Müdürlüğü'ne bağlı 7 işyerinde, Karayolları İşçileri Sendikası üyesi işçiler greve başlamışlardır. Grevci işçilerin çoğunluğunu hizmet mukavelesi ile çalışanlar teşkil etmektedir. İşveren istedikleri de, ücret zammı değil, işten çıkarıldıkları zaman, diğer işçiler gibi, kıdem ve hizmet tazminatı alabilmek, keyfi bir şekilde yapılan nakillerin önlenmesi gibi hususlardır. Bu mütevazî talepler karşısında işveren konuyu müzakereye bile yanaşmamakta, grevci işçilerin «işçi» niteliğinde olmadıklarını öne sürerek, grevin kanunsuz olduğu iddiasıyla mahkemeye başvurmaktadır. Kanunların yarattığı diğer bir sürü boşluk yanında, «işçi» niteliğinde olmak, «işçi» niteliğinde olmamak gibi sun'î ayrımlar da her zaman işverenlerin işine yaramakta, binlerce işçinin haklarının kaybolmasına sebep olmaktadır.

Öte yandan Deniz Ulaş-ış Sendikası'na bağlı iki bine yakın işçi, Denizcilik Bankası Deniz Nakliyat Genel Müdürlüğü işyeri ve gemilerinde Perşembe sabahından itibaren greve başlamışlardır. Üç ay önce müzakerelerin anlaşmazlıkla sona erdiği ve grev kararı alındığı, grev uygulamasına ise şimdi geçildiği bildirilmektedir.

Basın-ış Sendikası da Ankara'da «İş» Matbaasında 6 Ocak'ta grev başlatmış, «Şen-Yuva» Matbaasında da, ileri bir tarihte başlanmak üzere, grev kararı almıştır.

YENİ İKİLİ ANLAŞMA BİR GÖZ BOYAMADIR

B. M. Meclisi Bütçe Karma Komisyonunda Dışişleri Bakanı Çağlayangil, Amerika B. Devletleri ile Türkiye Arasında bir «Grev Belgesi ve Yargı Yetkisi» anlaşmasının imzalandığını açıklamıştır. Buna göre, iki memleket arasındaki ikili anlaşmaların yeri şekli ufak değişikliklerle tespit olunmakta, biçimsel rasyonlarla yetinilmektedir. «Anlaşmaların Nato çerçevesinde işbirliği esasına dayanması» Amerikaya karşı güvenliğimizde hangi garantiyi getirebilir, Natonun patronu bir numaralı emperyalist ülke Amerika olduğu sürece?..

«Türkiye'nin imzası alınmadan savunma tesisleri kurulamayacaktır» maddesi, işbirlikçi bir iktidarla yönetilen Türkiye için ne ifade eder? Mevcut Amerikan ve Nato üsleri topraklarımızdan atılmadıkça Türkiye emperyalizmin ileri karakolu olmaktan kurtulabilir mi? «Üs» değil de «tesis»lerin Türkiye'nin kontrolünde olacağını belirten madde birini kandırabilir, en yüksek rütbeli subayların bile içine giremediği, girse bile uzmanı olmadığı için anlayamıyacağı, nükleer başlıklı silahların bulunduğu askerî üsler var oldukça...

«Millî olağanüstü hallerde Türkiye kısıtlayıcı tedbirler alabilecektir» maddesi, U-2 casusluk u-

«Filistin milli bağımsızlık hareketi El - Fetih, açıkça ortaya koyar ki, bu savaşın objektif sonucu, bağımsız, demokratik, bütün vatandaşlarının eşit haklara sahip olacağı bir Filistin devletinin yeniden kuruluşudur.

olaylar

çağını gizlice uçuran, bizdeki üslerinden nükleer silâhını Pentagon'dan ateşliyecek bir emperyalist güce karşı Türkiye'nin güvenliğini pamuk ipliğine bağlamaktadır.

Kamu oyunda gün geçtikçe güçlenen Amerikan aleyhtarı eğilimleri yatıştırmak gayesiyle imzalanan bu ikili anlaşma, buna rağmen meclisten geçirilmemiş, yeni açıklanmıştır.

İki yıldır ikili anlaşmaların yeniden ele alınacağı hikâyesi beklendiği gibi bir kandırmaca ile geçirilmek istenmektedir.

Devrimcilerin bu kandırmacaya karşı halkı bilinçlendirmek üzere söyleyecekleri çok şey vardır.

SOYGUN DÜZENİNİ KORUMA KANUNU

Yerli işbirlikçilerin gayreti ile Amerikan emperyalizmi yurdumuzda askerî, ekonomik ve kültürel üslerini gün geçtikçe sağlamlaştırmaktadır. Bu desteğe rağmen iktidarın ekonomik politikası, memleketi batağa saplamaktan kurtaramamıştır. İktidar sıkıştığı köşeden terör kanunlarıyla kurulma sevdasına kapılmıştır. 1969 seçimlerine bu bastonla girmeye hazırlanmaktadır.

T. C. K. değişikliklerinin ardından «Anayasa Nizamını Koruma Kanunu» adı ile yeni bir terör kanunu Adalet Bakanlığınca Başbakanlığa sunulmuştur.

«Millî bütünlüğe zarar verecek yayınlar», Komünizmin tessüsü maksadına matuf olarak, söz, yazı, haber, resim, karikatür ile telkinlerde bulunanlar..», «çok partili demokratik düzenin Türkiye'de yürümlüyeceğini propaganda edenler..» için yeni cezalar getirilmektedir.

Bu kanunların hazırlığı içinde bulunan iktidar bunda başarıya ulaşırsa iki ucu sıyrı bir silâhla oynama girdabına yuvarlanmış olacaktır.

Terör kanunlarıyla Anayasa değil, soygun düzeni bir süre ayakta tutulabilir, fakat faşizm özenlerine karşı «hayır» diyecek güçler Türkiye'de var oldukça Kommer'in sindirme marifetlerine ve desteğine rağmen hiçbir işbirlikçi iktidar uzun süre ayakta kalamıyacaktır. İşbirlikçi sınıflar diktası veya peçeli faşizmi er geç büyük bir çatırtı ile yıkılmaya mahkûmdur.

ORTA DOĞU

İsrail ordusuna bağlı komandolar'ın, Beyrut hava alanına yaptıkları baskının akisleri devam ediyor. Lübnan'da, hükümetin savunmada gösterdiği aczi protesto için, öğrenciler, işçiler, esnaf greve başladılar; ülkenin asayişini korumak görevini tamamen ordu birlikleri üzerine aldı. İçişleri ve Savunma Bakanlıklarından sonra, Başbakan Abdullah Yafi de istifasını verdi; yeni kabineyi kurmakla sol eğilimli Raşit Keramî görevlendirildi.

Bir yandan da milletlerarası politika alanında hareketçilik devletler arasında görüşmeler devam etmektedir. Fransanın, son İsrail baskını üzerine, bu ülkeye, yedek parça dahil her türlü malzeme ihracını durdurması İsrail'de tepkiyle karşılandı. Böylece, 4-büyükler arasında, Fransa, Sovyetler'den sonra, İsrail'e karşı en kararlı tutum takınan

ülke oldu.

Sovyetler Birliğinin, geçen hafta, Batılı ülkelere sunduğu söylenen plânın esasları, basında açıklandı. Buna göre :

● İsrail işgal ettiği topraklardan çekilmeli, bundan sonra Arap ülkeleri harp haline son vererek İsrail'i tanımalıdırlar. (Bu kısım 22 Kasım 1967 tarihli Güvenlik Konseyi kararlarına uygundur.)

● Bu işler, önceden tesbit edilecek bir süre içinde tamamlanmalıdır.

● Ortadoğudaki nihai çözüm ve barış 4 büyükler tarafından garanti edilmelidir. İsrail - Arap sınırlarına uluslararası birlikler yerleştirilmelidir.

● İsrail Akabe körfezinden serbestce faydalanabilmeli, fakat Süveyş Kanalı'ndan faydalanması hususu bu antlaşmaya dahil edilmemelidir.

Sovyet plânı hakkında hükümet merkezlerinde görüşmeler devam ediyor. Fransanın 4 büyüklerin müdahalesinden yana olduğu ötedenberi biliniyor. Amerikanın tutumu ise, herhalde, 20 Ocaktan sonra ortaya çıkacaktır. Arap devletlerinden, bu tasarı aleyhine henüz bir ses çıkmadı. Buna karşılık İsrail derhal tepki gösterdi. Diğer bir tepki de, Filistin sorununun çözümünde kendi görüşlerini belirtmek suretiyle, dolaylı olarak, Filistin kurtuluş örgütlerinden geldi. El - Fetih ve Filistin Kurtuluşu Halk Cephesi (FPLP) örgütleri, eylemlerini koordine etmeğe karar verdiler ve iki hususta anlaşılabilir :

1) Her iki hareket, 22 Kasım 1967 tarihli Güvenlik Konseyi kararlarını ve bizzat Filistin halklarının haklarını göz önüne almayan hiçbir barışçı çözümü tanımayacaklardır.

AYIKLA PİRİNCİN TAŞINI

Neden Çıkarıyorlar

Kahire'deki El - Ezher'de okuyan gençlerden on beşi, bir emirle vatandaşlıktan çıkarılmış bu yıl.

Oradaki bir Türk Gazetecisine dert yanırlar, El - Ezher'de okuyanlar :

«Biz burada okuyoruz ama, ne şeriatçıyız, ne de gerici!» diyorlar, «Neden vatandaşlıktan çıkarıyorlar bizi?»

Ne denir dinlerini öğrenmek için taaa Mısırlara kadar giden saf delikanlılara? «Şeriatçı olun, gerici olun edin de etmesinler!» de denmez ya!...

Dış Ticaret

Gemicilerin yaptıkları grev üzerine bir gazetede şöyle bir başlık gördük:

«21 gemideki grev dış ticareti etkileyecek!»

Kimin dış ticaretini? Bizimki söz konusu olsaydı gazetenin sekreteri, «dış ticaretimizi etkileyecek!» derdi. Demek bizim dış ticare-

2) Her iki hareket, El - Fetih ve F.P.L.P., büyük Arap politik hareketlerinden, Nasrizm olsun Baas'izm olsun, bağımsızdırlar.

Ayrıca El - Fetih teşkilâtının, Paris bürosunca yayınlanan bir bildirisinde :

«El - Fetih hareketinin, 22 Kasım kararını ve Jarring'in arabuluculuk gayretlerini reddettiği ve Filistin halkının milli haklarını bilmezden gelen hiç bir çözüm yoluna razı olmayacağı» tekrarlandıktan sonra şöyle denmektedir :

«El - Fetih ve onun öncü ordusu olan El - Assifa'nın yürütmekte oldukları devrimci eylemin amacı, işgal edilmiş ve sömürgeleştirilmiş yurt toprakları üzerinde sürdürülecek silâhlı halk savaş yoluyla, Filistin halkını hürriyete kavuşturmaktır.»

«—Devrimci savaşımız, sömürgecilik ve emperyalizme karşı yürütülen milli bağımsızlık savaşlarından esinleniyor. İsrail, sömürgeciliğin bir mahsulü ve emperyalizmin, arap halklarının ilerlemesine karşı koymak, bağımsızlık hareketlerini engellemek için yarattığı bir alettir.

Filistin milli bağımsızlık hareketi El - Fetih, açıkça oratya koyar ki, bu savaşın objektif sonucu, bağımsız, demokratik, bütün vatandaşlarının eşit haklara sahip olacağı bir Filistin devletinin yeniden kuruluşudur.»

Şimdi, Ortadoğuda da, dünyada da her iyi niyetli kişi barış ister, ister ama...

Ülkesi işgal edilmiş ulusların da, bu olup - bitiyi kabullenip «barışçı» olmalarını isteyebilir miyiz? Bu ulusları sadece son savaşta toprakları işgal edilen Arap ulusları olara görüp, Filistin halkını görmezden gelebilir miyiz?

rıfat ilgaz

timiz söz konusu değil! Öyle ya! Kuru üzüm yerine, dışarda, keçi gübresi yemezlerse, bizde dış ticaret mi kalır!..

lade

Kommer'in, Orta Doğu Üniversitesini ziyareti üzerinde yorumlar sürüp gidiyor. Rektör mü Kommer'i çağırdı, Kommer mi Rektöre «emrivaki» yaptı? Bu ziyaret hır çıkarmak için miydi, yoksa eskiden çıkmış hırları tatlıya bağlamak için mi?

Yorumlamalar sürüp giderken bir de baktık ki sayın İnönü için gazetelerde anlamlı bir haber:

«İnönü Kommer'in ziyaretini iade etti!»

Gördünüz mü pişkin politikacıyı! Baktı ki işler sarpa sarıyor, hemen Kommer'in ziyaretini iade! Her halde üzerinde kalmaması diye olacak!

Kommer olayı ve Türkiye'deki Kao-K y'ler

Vietnam'da halkı yıldırma ve antiemperyalist direnişi ezme hareketini yöneten adam.. Elçiliğe diplomatik kariyere değil, CIA da uzun yıllar çalışıp yetiştirildikten sonra, Amerikan emperyalizminin belâ aradığı ülkelere diplomat olarak Johnson tarafından atanan adam... Türkiye'ye ilk geldiği gün, Türk basınına CIA'da 12 yıl «tahlilci» olarak çalıştığını gerine gerine, gözdağı verir gibi söyleyen adam... Etimesut Hava Alanına indiği dakika, binlerce antiemperyalist gencin, bu arada Etimesut'a beş otobüsü hınca hınc doldurarak gelen ODTÜ'lü gencin inançlı protesto gösterilerinden kurtulmak için kıyı bucak kaçan, arka sokaklardan sığışan adam... Ve Johnson'un tayiniyle geldiği için, 20 Ocak tarihine kadar Nixon'a istifasını vermek zorunda olup, bu süre içinde Nixon'a yaranmak amacıyla tam bir CIA erbabı gibi davrandığını göstermek zorunda bulunan adam... Bütün bu bilgiler, Türk devrimcileri için yeni bilgiler değildir, ama biz gene devam edelim: Ve Türkiye... Amerikan emperyalizminin vesayeti altında bulunan, geri bir tarım ülkesi... Gemleri ekinde tutmak için NATO'suyla CENTO'suyla, ikili anlaşmalarıyla, üsleriyle, atom başlıklı silahlarıyla, ajanları ve barış gönüllüleriyle, neşriyatıyla, filmleriyle, gazozuyla, cikletiyile, şirketiyile Amerikan emperyalizmi tarafından sıkıca denetlenen, dünyada ilk kez Ulusal Kurtuluş Sa-

Olay üzerine yayınlanan bildiriler

Kommer'in arabasının yakılması üzerine işbirlikçi çevrelerden gelen baskı ve terör havasına karşı devrimci kuruluşlar dayanışmaya geçmişlerdir. Bu cümleden olarak Devrimciler güçbirliği İstanbul örgütü başkanı Prof. İsmet Sungurbey yayınladığı bildiriye :

Uzun yıllardan beri emperyalist saldırılara milli kurtuluş savaşı vermekte olan kahraman Vietnam halkına karşı CIA'nın sindirme ve yıldırma uzmanı olarak çalışmış bulunan, bu yüzden de birçok ülkelere istenmeyen ada milân edilen Kommer'in Türkiye'ye büyükelçi diye gönderilmesi, diplomatik bir skandal olmuş ve uyanık Türk gençliği bu skandalı şiddet ve nefretle reddetmiştir.

Bu apaçık gerçeğe rağmen Kommer'in gençliğin milli heyecanını hiçe sayarak, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne gelmek cür'etini göstermesi, dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş yeni bir diplomatik skandal ve tahrik olduğu gibi, rektör Kurdaş'ın da fakülte dekanlarından gizliyerek kendisini Üniversiteye davet etmesi, sonra da bir üniversitenin başı olarak öğrencilerini her ne pahasına olursa olsun sonuna kadar savunmak görevini yerine getireceğine, henüz hiçbir mahkeme

kararı olmaksızın kendi öz öğrencilerine hakaret etmesi, yataklarını toplatıp dışarı atması ve onları polise jurnallemesi, gene dünyanın hiçbir üniversitesinde görülmemiş ölçüde akademik geleneklere ve dürüstlük kurallarına aykırı bir davranış, çirkin bir tahrik ve akademik bir skandaldır.

Kommer ve dostu Kurdaş şunu iyice bilsinler ki, Türkiye'nin anti-emperyalist, devrimci ve uyanık bütün gençleri sonuna kadar Atatürkçü gençliği destekleyecek ve emperyalizmin bu beceriksiz oyunlarının ortak sorumlusu olan Kommer'in geldiği yere dönmesi ve Kurdaş'ın görevinden çekilmesi için gene sonuna kadar savaşıacaktır .

demektedir. Demokratik Devrim Derneği ise olayın ertesi günü ODTÜ öğrencilerine bir telgraf çekmiş, daha sonra bir bildiri yayınlamıştır. Bildiriye :

Türk gençliğinin ve son olarak Orta Doğu Teknik Üniversitesi gençliğinin mukavemet ve protesto hareketleri, Kommer'in temsil ettiği Amerikan emperyalizmine ve yerli işbirlikçilerine karşı tutumunun en tipik örneğidir.

Yaşasın tüm milli kurtuluş savaşları!..

Yaşasın tüm milli kurtuluş savaşlarının ilk kıvılcımını atan milletimizin gözbebeği devrimci gençlik!..
denmektedir. İşsizlik ve pahalılıkla savaş derneğinin olay dolayısıyla yayınladığı bildiriye ise :

İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği, Kommer ve Kurdaş'ın görevlerinden derhal çekilmelerini talebeder. Ve Atatürkçü, devrimci kahraman Türk gençliğini emperyalizme ve onun temsilcileriyle işbirlikçilerine karşı savaşında sonuna kadar destekleyeceğini kamu oyuna bir kez daha duyurur.
denmektedir. Devrimci Öğrenci Birliği ODTÜ'lü kardeşleriyle dayanışma içinde olduklarını bildirerek :

Kommer, II. Milli Kurtuluş Savaşı'nı vermekte olan Türk halkının direncini kırmak için gönderilmiştir. Mustafa Kemal'in «İstiklâlî Tam» ilkesine bütün benliğiyle sarılan devrimci ODTÜ öğrencilerinin giriştikleri protesto hareketinde yanlarında olduğumuzu bildiriyor ve tekrarlıyoruz! Kommer rahat etmeyecektir.
demektedirler.

vaşı vermiş olan ülke, Türkiye... Bu ülkede antiemperyalist hareket hızla kök salan filizler vermeye başlamıştır. Bu ülkede Amerikan emperyalizmi bazı kıpırtılar görmeye başlamıştır. Bu ülkede, yakında genel seçimlere gidilecektir. Amerikan emperyalizminin CIA örgütü bu ülkede durumu «vahim» görmeye başlamıştır. Denetimi daha da sıkılaştırmak gereğini duymaktadır. Devrimcilere baskı yapılmalıdır, kanunlar çıkartılmalıdır, baskı tedbirleri için ortam hazırlanmalıdır, devrimciler bölünmeli ve parçalanmalıdır. Ve bütün bu işleri erbabı yönetmelidir, erbabi!...

Devam edelim: Ve erbabı biner otomobile, çeker forsunu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlük biansı önüne, Üniversitenin göbeğine park eder. Hangi Ortadoğu bu? Beş otobüs dolusu antiemperyalist gençle erbabını nâzikâne karşılayan Ortadoğu! Öğrencilerinin yüzde doksan beş çoğunlukla antiemperyalist mücadeleye katıldığını ilân ettiği Ortadoğu... Gelin bu üniversiteye, şoförünü orada yukuklar bırakır, merdivenleri çıkıp Rektörün yanına buyur edilir. «Aziz dostu» Kurdaş'la beraber ve Dekanlarla müştereken öğle yemeği yiyecektir. İştahlıdır... Sonradan söylendiğine göre, «dâvetli bulunan»

Dekanlarla yemek yenecektir. Hangi Dekanlar? «Dâvetli misafir» in gelişinden haberi bile olmayan Dekanlarla... Ama mizansen iyidir, hoştur; kolunda Rektör, aşağıda araba, (fısıltılara göre) damların ü zerline tele-foto kameralarıyla çıkıp objektif ayarı yapan Amerikalılar ve çorba, et, meyva... Derken başırsır gençler, yanar araba; ve «aziz dostlar» pencerenin önüne gelip keşif yaparlar. İyi yanıyor mu araba? İyi bayıldı mı şoför? Kameraların objektifine tam ayarlandı mı gençlik? Gazeteciler sorar: «Yemek hakkında ne diyorsunuz, iyi miydi?» Cevap verir; «... doğru dürüst bir yemek olmalı, fakat sayın rektör beni büyük bir dostlukla karşıladı.» Ve Rektör konuşur: «Benim kanaatimce Türk-Amerikan dostluğu zayıflamış olarak değil, kuvvetlenmiş olarak ortaya çıkacaktır.» Çıkmaz mı? Tabii çıkar: İki dakika geçmeden, gazeteciler daha olaydan haberdar olmadan, USİS haberler bülteni çıkar!

Peki ama, şu «rektör Kurdaş aziz dost» nereden çıktı? Çıkar bu bay arasıra ortalığa... Meselâ, Türkiye'de Başbakan arandığı zaman... Ve meselâ, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin su tesislerinin Morrison firması tarafından yapılması gerektiği zaman; ve müteahhit Morrison firmasının ihalede bir sürü mesele çıkarıp, olaylar basına geçtiği zaman... Ve şu zamanlarda da Rektör «aziz dost» Kurdaş'ın adı duyulur: Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği seçimleri yapılacağı zaman... Rektörün Sosyalist gençlerle arası pek iyidir de (!)...

Meselâ, gazetelerin yazdığı gibi, «dışarı çıkıp, elini avucuna vurarak «namussuzlar...» diye söylenmesini» bilir. Ve «fikir özgürlüğü için mücadele eder.» Ve sonra demeç verir: «Bu iğrenç olayı tasvip etmediğimi ve faillerinin en şiddetli şekilde cezalandırılacağını ifade etmek isterim.» Ve Kommer de konuşur: «ÖDTÜ öğrencilerinden, bu birkaç kişinin büyük bir üniversite için bir iftihar vesilesi olup olmadığını sormak isterim.»

«İfade etmek isterim...»

«Sormak isterim...»

«İfade ediniz...»

«Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin büyük bir ekseriyetinin bu tecavüzle bir ilgisi olmadığını...»

Ve gazeteci çocuklar bağırır: «Yazıyor, yazıyor! Kommer'in arabası yandı, yanıyor! Gazeteler manşet çeker: Yandı! Tutuştu! Ters çevrildi!» Gerici basın ise haykırır: «Komünistler! Azgınlar! Yangın! Alev! Emir aldılar! Millet ödiyecek! Kommer! Alev! Hitler! Yangın! Reichstag! Tut! Vur! Yakala! Öldür!...»

Kelimeler ve olaylar birleştirilir: Kommer göreve fiilen başladı!

Tabii Senatör Mucip Ataklı Kurucu Meclisin Kuruluşunun 8. yıldönümünde 27 Mayıs Millî Devrim Derneği'nde yaptığı konuşmada devrimcileri güç birliğine davet etmiştir.

Güç birliğine davet ediyorum

Mucip Ataklı

Değerli konuklarımız!

Kurucu Meclis'in 8. kuruluş yıldönümünü

idrak ediyoruz.

Bu mutlu günde, demokratik hayatımızda çok önemli bir yer işgal eden Kurucu Meclisin içimizde bulunan üyelerini 27 Mayıs

Millî Devrim Derneği adına selâmlarken, kaybettığımız değerleri rahmetle anar, gerek ihtilâl döneminde, gerek sonrasında, demokratik düzene inançları ve kişilikleriyle katkıda bulunan diğer konuklarımıza da saygı ve sevgilerimizi sunarız.

13. 12. 1960 Tarihinde kabul edilen 157 sayılı kanunun 1. maddesinde beyan edildiği gibi, Kurucu Meclis, Türk Milletinin zulme karşı direnme hakkını kullanmak suretiyle onun adına harekete geçen Türk Silâhlı Kuvvetlerinin, meşruiyetini kaybetmiş olan idareyi 27 Mayıs 1960 Millî İhtilâli ile devirerek, meşrû iktidarı emanet ettiği Millî Birlik Komitesi ile, demokratik hukuk devletinin kurulması yolunda ve mevcut şartlara uygun olarak milletin en geniş manasıyla temsil gâyesini gözeten ve bu kanun hükümlerine göre kurulacak olan Temsilciler Meclisinden teşekkül eder. Millî Birlik Komitesi, bu kanun altında imzası bulunan başkan ve üyelerden kurulmuştur.

Bu kanun gereğince, 6 Ocak 1961 günü faaliyete geçen Kurucu Meclis, kısa bir süre içerisinde iki büyük görevi olan ANAYASA ve SEÇİM kanunlarını hazırlamak ve ulusumuzun ana davalarına çözüm getirecek esasları koyarak yeni meclislerin açılmasıyla fonksiyonunu bitirmiş ve Türk siyasi tarihinde unutulmaz bir yer işgal etmiştir.

Bugün o tarihi günlerin olumlu davranışlarının mümessillerini, 27 Mayıs'ın azimli sahiplerinin çatısı altında toplamanın ve o günü kutlamanın bahtiyarlığını duyuyoruz.

Feragat ve fedakârlıkla demokratik sosyal hukuk devletinin kurulmasında temel olan ANAYASA'mızın sahibi Kurucu Meclis'in bu değerli eseri ile bugün iktidarda olanlar, kendilerini de meşrû kılan Anayasaya taaruz etmeyi, onu çıkarlarının kazanç vasıtası hâline getirmek için çaba sarfetmeyi hâlâ dinmeyen bir kin, nefret ve intikam hissinin bir aracı saymaktadırlar.

Bu davranışları anlamak güç, tasvip etmek mümkün değildir.

Bu çatı altında toplanmış olanların eserlerini korumakla görevli ve sorumlu olduklarını hatırlatmayı füzulî bulmaktayız.

Yalnız şunu unutmamanız gerekir ki, Kurucu Meclis'in hazırlayıp Türk Ulusunun tasvibinden geçen Anayasa'nın meşrû temelinde oturan bugünkü iktidar, son büyük kongresinde Anayasa'nın başlangıç kısmını değiştirmek kararını almak suretiyle bir «Karşı İhtilâl» hazırlığına geçmiş bulunmaktadır.

Gene bu zihniyetin sahipleri, büyük bir Atatürkçü kitleyi komünist olarak göstermek cüretinde bulunurken, diğer taraftan bütün anayasa müesseselerine en çirkin isnad ve iftiraları yaptırıyor, partizanlık, asayişsizlik ve suistimal yollarını kendi çıkarlarına açık bulunduruyorlar.

Esefle ifade edelim ki, bu durum karşısında, oy menfaati uğruna Atatürkçü cephenin siyasi kanatları ise idareyi maslahat yolunu tercih ediyorlar.

İhtilâle karşı olan zihniyet sahiplerinin, yani sömürme illetine müptelâ olanların bu tutum ve davranışlarının hissi ve maddî nedenlerini kabul etmek mümkündür. Ama bu davranışlar karşısında Atatürkçü ve devrimci cephenin hareketsiz kalışlarını tasvip etmek aslâ mümkün değildir!

Her yerde ve her zaman menfaatle bağlı olanlar, çıkarlarını korumak için her vasıtayı mübah sayarak birlik hâlinde bulunmuşlardır. Ve bugün de bulunuyorlar. İdealist Kemalî devrimciler ise, ancak tehlikeler kapıyı çaldığı zaman böylesine bir birlik gösterebiliyorlar. Bizim cephenin zaafı işte budur.

27 Mayıs Millî Devrim Derneği olarak, bütün devrimcileri, Atatürk'ün inançlı evlatlarını, tekrar, en az karşıımızdaki menfaat şirketleri kadar birbirine bağlı olarak Atatürkçülük mihverinde toplanmaya dâvet ediyorum. Bu mihver, tam bağımsız, millî, lâik cumhuriyetçi, devrimci, halktan yana, sosyal adalet ve sosyal güvenlik ilkelerinin demokratik sosyal hukuk devletidir.

Müşterek eserimiz olan yeni Anayasamızın da öngördüğü bu kavramları, ancak bunlara samimiyetle inanmış olanların GÜÇBİRLİĞİ kavrayabilir ve ancak böylesine bir ideal birliği ile ulusumuzu mutlu geleceklere ulaştırabiliriz.

Gelecek günlerin büyük ulusumuza ve onun ülkücü evlâtlarına, uygar milletler düzeyindeki yerini almasına yardımcı olması dileğiyle hepimizi saygı ve sevgi ile selâmlarım.

Amerika Birleşik Devletlerinin «insan sermayesi» alması, bir ülkenin diğer bir ülkeden mâli yardım alması gibidir. Fakat «insan sermayesi» ni veren ülkeye hiç bir ödeme yapılmamakta, hiç bir çıkar sağlanmamakta, böylesine bir bağışın karşılığı verilmemektedir.

Emperyalizm pazarında yeni bir mal: İNSAN BEYİNİ

Roberto Alvarez

«Dünyanın uluslararası bir pazar olma düşüncesi, kapitalizmin kendisi kadar eski bir düşüncedir. Fakat dünyanın insan beyni için bir pazar olma düşüncesi tamamen yeni bir buluştur. Amerika'nın uygulamakta olduğu bu yeni usul, başka ülkelerde büyük harcamalara mâlolan yatırım faaliyetlerini sekteye uğratmakla kalmayıp, bu ülkelerde yetiştirilmesi çok pahalıya mâl olan binlerce uzmanın Amerika'ya kaçmasına sebep vermektedir...»

Yukarıdaki satırlar Financial Times dergisinde Amerika'nın gündün güne artan bir yoğunlukta uygulamakta olduğu teknisyen ve bilim adamları yağması üzerine yayınlanan bir makaleden alınmıştır. Batılı iktisatçıların deyimiyle «beyin kaçakçılığı», az gelişmiş ülkeleri büyük zararlara uğratmaktadır. Geri kalmışlığı yenmek çabasında olan bu ülkelerin en çok ihtiyaç duydukları kaynaklardan biri de teknisyen, bilim adamları ve uzmanlardır.

Bizzat Amerikan hükümeti tarafından yayınlanan istatistiklere göre, 1949'dan 1967'ye kadar 97 binden fazla bilim adamı, mühendis ve doktor yabancı ülkelere Amerika'ya gelmiştir. Bu sayının 53 binini az gelişmiş ülkelerden gelenler teşkil etmektedir. Sadece 1962'den 1967'ye kadar beş yıl içinde 53 666 kişi Amerika'ya göç etmiştir. Bunların 10 686'sı bilim adamı yani matematikçi, fizikçi, kimyacı, biyoloji uzmanı v.b. olup, 27 877'si mühendis, 15 103'ü de doktordur.

Daha da yükselmesi mümkün olan bugünkü artış oranı içinde önümüzdeki yıllarda aşağı yukarı 48 bin doktor, mühendis ve bilim adamının Amerika'ya girme izni alacağını da hesaba katarsak, 1970 yılında dokuz yıllık bir dönemde 100 bin uzman Amerika'da yerleşmiş olacaktır.

Londra Üniversitesinde öğretim üyesi olan Prof. Titmus'un bu yeni pazarın yıkıcı nitelikleri hakkında yaptığı açıklaması oldukça anlamlıdır. «Amerika Birleşik Devletlerinin 'insan sermayesi' alması, bir ülkenin diğer bir ülkeden mâli yardım alması gibidir. Fakat 'insan sermayesi'ni veren ülkeye hiç bir ödeme yapılmamakta, hiç bir çıkar sağlanmamakta, böylesine bir bağışın karşılığı verilmemektedir.»

Daha doğrusu, bu 'insan sermayesi'ni yetiştirmek için bütün masraflar, bu gibi masrafları yapacak güçte olmayan ve fikir işçilerine büyük ihtiyaç duyan ülkeler tarafından karşılanmaktadır. Böylelikle bu ülkeler daha fazla açlık, yoksulluk, hastalık ve geri kalmışlığın acısını çekmek pahasına, kendi yetiştirdikleri fikir işçilerinin yağma edilmesine göz yummak zorunda kalmaktadırlar.

Fransız La Nation Européen dergisine göre, bir bilim adamının yetiştirilmesinde üniversite, laboratuvar ve araştırma için gerekli masraflar 80 bin dolar tutarındadır. A.B.D. Sağlık Bakanlığı raporuna göre ise, bir doktorun yetiştirilmesi için gerekli masraflar 20 bin dolar tutarındadır. Aşağı yukarı aynı miktar bir mühendisin yetiştirilmesi için de gereklidir. Bu rakamlara göre

Amerika'nın hiç para harcamaksızın kapkaç ettiği insan beyni sermayesi milyonlarca dolar değerindedir.

LATİN AMERİKA'DA BEYİN YAĞMASI

Yukarıda da belirttiğimiz gibi az gelişmiş ülkelerde ve özellikle Latin Amerika ülkelerinde zaten az sayıda olan değerli teknisyenlerin yağma edilmesi cinayet ölçüsüne varmıştır.

1966 yılında A.B.D. Adalet Bakanlığı Dairesinin bir açıklamasına göre, 1961-1965 arası beş yıllık dönemde Kanada ve Küba hariç olmak üzere Amerika kıtasının bütün ülkelerinden 28 714 uzman, teknisyen ve kalifiye işçi A.B.D.'ye yerleşmiştir. Bunların 11 552'si üniversite mezunu, diğerleri ise belirli uzmanlık dallarında eğitim görmüş kalifiye personeldir.

Yine 1966 yılında Latin Amerika Göç Hareketleri Dairesinin bildirdiğine göre, her yıl 300'e yakın Latin Amerika'lı doktor A.B.D.'ye göç etmektedir. Bu sayı A.B.D.'de yılda 7,5 milyon dolara mâlolan üç tıp fakültesinden mezun doktorların sayısına eşittir.

Bu rakamlara Jamaica, Puerto Rico ve Virginia Adalarından göç edenler dahil değildir. Bu adalardan göç edenlerle Fransa ve İspanya'dan göç edenlerin sayısının toplamı beş yılda 40 bin kişidir. Bunlar, matematikçi, fizikçi, kimyacı, biyoloji, tarım ve fen bilimlerin diğer dallarında yetişmiş bilim adamları ve uzmanlardır.

A.B.D. tarafından yürütülen bu yağmanın kapsamını daha iyi değerlendirebilmek için Latin Amerika'da teknisyen ve uzmanların hangi şartlar altında yetiştirildiğini, bunların her birinin yetiştirilmesindeki zorlukları bilmek gerekir.

Bu konuda UNESCO ile Latin Amerika İktisat Kurulunun yayınladıkları raporda «bir ülkenin eğitim sistemi o ülkenin genel durumunu yansıtır» denilmektedir.

Robert Kennedy Amerika kıtasının eğitim sorunları üzerine geniş çapta bir araştırma yapmıştı. «Eğitimden geçmemiş insanlar,» diyor Kennedy, «tecrit edilmeye mahkûm, yirminci yüzyılın dışına itilmiş, kendi ülkelerinde bile yabancı kişiler gibi yaşamak zorunda kalan insanlardır... İlerlemenin anahtarı olan eğitim Latin Amerika'da yürekler acısı bir bozukluk ve yetersizlik içindedir. Latin Amerikada çağdaş toplumu kucakacak ve yönetecek, yeterli sayıda eğitimden geçmiş kişiler yoktur. Halkın yüzde ellisinden çoğunun okumayazma bilmemesi iktisadî, toplumsal ve siyasal ilerlemeleri önlemektedir. Örneğin, Brezilya'da her 1400 çocuktan 1000'i ilkököl birinci sınıfa, 396'sı da ikinci sınıfa devam etmektedir. Bunlardan 169'u dördüncü sınıfa, 29'u da liseyi bitirebilmekte ve ve sadece 7'si herhangi bir yüksek okula girebilmektedir. Ve ilkökula giren her bin çocuktan sadece bir tanesi Üniversite mezunu olabilmektedir.

Üniversite öğrencilerinin yaklaşık olarak yüzde yirmisi hukuk fakültesindedir. Tıba oku-

yanların oranı da aşağı yukarı yine yüzde yirmi olup, geriye kalan diğerleri edebiyat ve güzel sanatlarda okumaktadır. Öğrencilerin yirmide biri ülke için hayati önem taşıyan ziraat öğrenimi görmekte, mühendislik veya öğretmenliğe ise hemen hemen hiç biri yanaşmamaktadır...»

Yukarıda, araştırmasının bazı bölümlerini aktardığımız Kennedy, nedense söz konusu mühendis ve doktorların yüzde ellisinin, doların cazibesine kapılarak yurtlarını terkettiklerini ve bizzat Kennedy'nin de temsil ettiği emperyalizmin kapısından içeri girdiklerini belirtmekten kaçınıyor.

Az gelişmiş ülkelerdeki aydınların, yurtlarını ekonomik nedenlerden ötürü terkettiğini hepimiz biliyoruz. Bununla beraber bir üniversiteden mezun olmayı başarmışlarsa, kendilerine lâik bir iş bulamamakta veya iş bulsalar bile, aldıkları ücret yetmemektedir.

Öldürülen başkan adayı, araştırmasının bir başka yerinde şöyle diyor: «Latin Amerika üniversitelerindeki profesörler, geçinebilmek için, öğretim üyeliği dışında başka işlerle de uğraşmak zorunda kalmaktadır...»

Aynı sorunlar bütün geri kalmış ülkelerde yürürlüktedir. Bu, geri kalmış ülkeler için umut verici bir durum değildir. Döktükleri kan ve alınları yetmiyormuş gibi şimdi de bu ülkeler kendi yetiştirdikleri en değerli elemanları yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. Yurdundan ayrılmayan uzman kendi yurdunda yararsız bir hale gelmekte ve az gelişmiş ülke onun yaratıcı gücünü kullanma yollarını bir türlü bulamamaktadır.

Böylece Amerika kendi üniversiteleri için büyük yatırımlara girişmektense, emperyalist pençelerini az gelişmiş ülkelerdeki aydınlara doğru uzatmakta ve hiç bir masrafa katlanmaksızın onları kendine çekmektedir. Amerikan emperyalizminin gözü öylesine dönmüştür ki, en ufak bir rrahatsızlık duymadan amaçlarını açık açık söyleyebilmektedir:

«Eğer iyi teşkilâtlandırılırsa, göç hareketleri bizim en değerli kaynaklarımızdan biri olabilir...» diyor Dean Rusk.

Johnson'un özel danışmanı Parkins ise daha da ileri gidiyor: Artık, 'Özgürlüğü teneffüs etmek için yalvaran yorgun, yoksul ve zavallı kitlelerinizi bize verin' demeyeceğiz, 'bize en zeki, en akıllı, en yetenekli vatandaşlarınızı gönderin, el emeğine ihtiyacımız yok, o işi makinalarımız görüyor!' diye sesleneceğiz.»

Bu durumda, karanlık bir geleceğin eşliğine varmak üzere olan az gelişmiş ülkeler için tek çıkar yol, Amerikan emperyalizmi tarafından boyunlarına sarılan ipi bir an önce koparmak, kurulu toplumsal ve ekonomik düzenlerini kökten değiştirmek ve şimdije değin durmadan yağma edilen tüm kaynak ve imkânlarını çağdaş toplumun kurulması yönünde kullanmaktır.

Sosyalizm ve Özgürlük

M. Nuri GÜL

Burjuva, bireyin özgür olduğu sanısından kendisini kurtaramaz.

Ama birey, hiçbir zaman özgür değildir. Ancak toplumsal imcece ile özgürlüğe erişir.

Ancak toplumsal güçleri kullanarak istediğini yapabilir.

Türkiye'de toplumcu geleneğin mirasçısı olarak ortaya çıkmış siyasi partinin önderi son zamanlarda sosyalizm sözcüğü ile özgürlük sözcüğünü bir araya getirerek, yabancı kulaklara hoş gelebilen, gerçekteyse bir yanıltmacadan başka bir şey olmayan düzmece bir deyim attı ortaya. Sanki bir özgürlükçü olan, bir de olmayan iki türlü sosyalizm varmış ya da var olmuş gibi bir ayırım yaparak, gene tarihteki bütün mücadelelerin özgürlük uğrunda yapılan mücadelelerden ibaret olduğunu söyleyerek, sınıf ve sınıf mücadeleleri gerçeğinden ve ana marksist ilkelere çok öteye düşen Aybar'ın bu beyanları karşısında **Özgürlük** konusundaki sosyalist anlayışın ne olduğunu kısaca araştırmak faydalı olacaktır.

Ünlü savunmasında Dimitrov, "biz toplumcular, şeyleri doğru adları ile çağıran kişileriz", demişti. Toplumculuğun başta gelen gereklerinden biri ve birincisi budur. Her ortaya çıkan kimsenin belirli kavramlara ayrı ayrı anlamlar vermesi, tarihsel olaylar konusunda tarihsel maddeciliğin bilincinden uzak yorumlarda bulunmasıyla sosyalizm yapılmaz, ancak yozlaştırılır.

Sosyalizmin biliminden uzaklaşmakla sosyalizm yapılmaz. Sosyalizme en karınca kararınca bir katkıda bulunmak için, hatta günlük olaylar karmaşısından belirli zaman ve koşullara en uygun marksistçe yorumu yapabilmek için, sosyalizmin bilimini, hem de iyi bilmeye gerek vardır. Üstelik, Türkiyemizde artık sosyalizmin temel sorunlarına ait bilgisizliğin özürünü bulabilmek imkânı da kalmamıştır. Artık marksizm, en olanaklı bir yabancı ülkedeki kadar genişliğine ve derinliğine öğrenilebilecek durumdadır. Kitap düşmanlığı edenlerin bütün çırpınmalarına rağmen, genç kuşaklar bugün marksizmi, kırk yıl önce 'fırtına sosyalizm' (!) parlak buluşunu kırk yıl sonra hâlâ tekrarlayanlardan daha bilinçli olarak öğreniyor, anlıyor. Bunu sağlayanlara şükranlarımızı iletmeyi borç biliyoruz.

Özgürlük, daha bir çok kavram gibi, insana kendiliğinden ve çok iyi biliniyormuş gibi gelen bir kavramdır. Dilimizin ucuna geliveren adâlet, güzellik, gerçek gibi genellemeler de öyledir.

Gene de, kitaplıklarımızdaki sözlüklerin bu sözcük için verdikleri tanımlamaları araştıralım. Hemen bütün sözlükler, özgürlük sözcüğünün tanımını, Türk Dil Kurumunun yayınlamış olduğu Türkçe sözlükten almışlar. Sözlüğe göre özgürlük, 'herhangi bir biçimde, herhangi bir koşula bağlı olmama; başkasının kölesi olmama hali'dir. Özgürlük bu demekse, yok demektir. Çünkü her insan, doğadaki her cisim gibi aynı kanunlara, doğa koşullarına bağlıdır. Ayrıca sosyal bakımdan da içinde yaşadığı toplumun koşulladığı haldedir. Üstelik, içinde bulunduğu sosyal düzene ve ilişkilere göre başkalarına bağlıdır. Demek ki sözlüğün bize verdiği tanımlama, özgürlük konusunda bizi aydınlatmadığı gibi, yanıltmamıza da sebep olabiliyor.

Özgürlüğün bir başka tanımı da insanın istediğini yapabildiği, istediği şekilde hareket

edebilmesidir. Özgürlük insanın istediği şekilde düşünmesi, istediğini ifade edebilmesi ve istediği eylemde bulunabilmesidir. Bu tanım, özgürlük konusunda daha doğru yönde düşünmemizi sağlamakla birlikte, biz önce özgürlüğün toplumcu düşünüş bakımından çözümlemesini yapmaya çaba gösterelim.

Toplumcu düşünüş özgürlüğün zorunlulukla ilişkisini esas kabul eder. Zorunluğun bilincine varmadan, insanın içinde bulunduğu koşulların zorladığı durumları kavramadan istediğini yapabilmek olanağına sahip olmadığını anlamıştır. Bu konuda Anti-Dühring'in özgürlüğe ilişkin bölümünden bazı parçaları birlikte okuyalım :

«... Hürriyet zorunluğu bilmektir. Zorunluk ancak, kavranılmadıkça kördür. Hürriyet, tabiat kanunlarından bağımsız olmak rüyası görmek değildir; bu kanunları bilmek, onlarla birlikte mevcut olan imkânlarla onları bir plân dahilinde belirli maksatlar için etkili kılmaktır. Bu, hem dış tabiatın kanunları için mümkündür, hem de insanın beden ve ruh varlığını tanzim eden kanunlar için mümkündür; bu kanunlar gerçekte değil de, olsa olsa tasavvurda birbirinden ayırt edebildiğimiz iki ayrı sınıftan kanunlardır. **İrade serbestlik, bundan ötürü, olayları bilerek karar verebilmek kabiliyetinden başka bir şey değildir.** (altını biz çizdik)

«Şu halde insanın belirli bir meseleye dair vereceği hüküm ne kadar hür verilmiş olursa, bu hükmün muhtevası zorunlulukla o kadar çok tayin edilmiş olur; birbirinden ayrı ve birbiriyle çelişme halinde bulunan bir çok karar verme imçen, bilgisizliğe dayanan tereddüt, asıl bununla kânları arasında, görünüşte serbest irade ile se-hürriyetsizliğini, kendisinin hükmetmesi gerektiği şeyin hükmü altında bulunduğunu ispatlar.

Demek ki hürriyet, tabiat zorunluklarının bilinmesine dayanan, bizim kendi üzerimizde ve dış tabiat üzerinde hakimiyetten ibarettir; böylelikle tarihî gelişimin bir ürünüdür, hürriyet.» (1)

İnsanı, nitelikleri bakımından hayvanlardan ayıran, insan kılan, sadece ve sadece toplumdur. Toplumun temel özelliği ise üretimdir. Yalnız başına bir insan istediği şeyi yapma yeteneğini bulamaz. Tek başına o, özgürsüzdür. Hemsinleri ile işbirliği yapar, omuz omuza çalışır, üretim yapar, savaşır; özgürlüğe böyle ulaşır.

Dış realitenin bilincine varmasını sağlayan bilim, toplumsaldır. Duygularının bilincine varmasını sağlayan san'at, toplumsaldır. Dış realiteyi duygularına uygun kılmasını sağlayan, maddî hayat gereklerini ona sağlayan ekonomik üretim de toplumsaldır. İnsan ekonomik üretim yapabildiği içindir ki özgür olur, hayvanların özürü olmayışları ekonomik üretimde bulunmadıklarındandır. Ekonomik üretim, çevrenin, insan iradesine uygun olarak değiştirmek üzere ve insan iradesine uygun olarak ele alınmasıdır. İnsanı, is-

tediğini yapmaya muktedir kılan da budur. İnsan istediğini ancak başkalarının yardımı ile yapar.

Bilinç dilin, bilimin, ve sanatın evrimi ile gelişir. Oysa bunların hepsi de ekonomik üretimden doğmuştur. Demek ki insanın özgürlüğü, ekonomik üretime dayanır. Ekonomik üretim ne kadar ilerlerse, uygarlık da o kadar daha özgür olur. 'Özgürlüğün bedeli ezeli uyanıklık değil, ezeli çalışmadır.' (2)

Özgürlüğün en önemli yanı, insanın istediği şeyi istemekte özgür olup olmadığıdır. İnsan neden o şeyi yapmayı ister? Neden onu yapmayı ister de başka bir şeyi değil? İnsanda bu isteği doğuran nedir? Bu, insanın o anda bilincini saptayan koşulların eseridir. Belirli bir aşamada ancak belirli şekilde saptanmış şeyleri isteyebiliriz. Ancak belirli ve bilebileceğimiz, bilincine varabileceğimiz şeyleri isteyebiliriz. Bilinç özel, son derece önemli bir eseridir, ekonomik üretimin. İnsanın bilincini toplum oluşturur. İnsan bilinci kendinden önceki bilinçlerin yarattığı ve kendisinden sonraki bilinçleri yaratacak olan bir aşamayı temsil eder. Kuşaktan kuşağa gitgide gelişerek, zenginleşerek, daima daha doğruya, daha kesine ve daha mükemmele doğru akan o muazzam hareketi belirtir.

Tarihsel ve diyalektik bakımdan ele aldığımız zaman, özgürlüğün insan aracıyla toplum tarafından hergün kurulmakta olduğunu ve arttığını görüyoruz. İnsanlar, tarihsel olarak sosyal olarak belirli koşullar ve zamanlarda isteyebilecekleri şeyi isteyerek yapma uğraşına girişiyorlar. Bu toplumsal ilişkileri değiştirmek gereksinmesinde de böyledir, uzayı açma çabasında da. Özgürlük ekonomik üretimin sonucu olduğuna göre, insana en zengin istekleri isteyebilmek olanağını maddî ve manevî bakımdan sağlayan sosyalizm olduğu içindir ki, sosyalizmin özgürlükçü olanı diye bir deyim sosyalizme yabancıdır, bilimsel değildir. saçmadır. Sosyalizm, toplumun gelişmesinde, insanın şu anda varmış bulunduğu en yüksek aşamadır. Sınıflı toplumda egemen sınıfın özgürlüğünü sağlayan koşullar, egemen olmayan sınıfların mümkün olduğu kadar özgürsüz kalmalarını gerektirdiği için olur sınıf mücadelesi. Sosyalizmde sınıf mücadelesi sona ermediği için, asalak sınıflar, her fırsatta iktidara dönebilmek, sosyalist olmayan toplumu yeniden kurabilmek için, özgürlük deyimini bol bol kullanırlar. Eylemlerinde ve sosyalizmi yozlaştırma çabalarında en çok kullandıkları deyim özgürlüktür. İnsana en büyük özgürlüğü sosyalizm sağlar. Ancak sosyalizm sayesinde ki insan sömürülmeden kendi kaderini kendisi saptayabilmek, barış içinde bir hayat yaşayabilir. İnsana savaş belâsını getiren kapitalist düzen, ekonomik bunalımların, işsizliğin, sömürülmenin, hastalığın, açlığın da tutsağı kılar insanı. Sosyalist düzende, ortaya çıkan çelişkiler, gereğince çözümlenebildikleri zaman, insanın daha da özgürleşmesine yardım ederler.

(Sayfayı Çeviriniz)

Sosyalizm ve Özgürlük

İnsanın ileriyeye doğru gitme çabasında, 'tarihin ve ekonominin doğal sürecinin, yerini, doğanın sürecinin, hareketinin, gelişmelerinin bilinmesi üzerine müesses rasyonel bir örgüte, bir plâna bıraktığı' (3) saat gelir.

Bu, 'Nihayet insanın, kendisini, sosyal olan, düşüncüsü ve kontrolü dışında otomatik olarak işleyen kendi öz ürünlerine boyun eğdiren alıénation'u (yabancılaşmayı - M. Nuri) aşamasına müncer olan andır. Tarihin ve ekonominin ozamana kadar kör olan, nesnel olarak diyalektik kanunları nihayet bilinir ve etkileri kısılır. Zorunluk yerini özgürlüğe bırakır.' (4)

Sosyalizmin insana şimdiye kadar erişilmiş en büyük özgürlüğü sağladığını bilmezlikten gelerek özgürlükçü sosyalizm lâfını edebilmek, yanılığın en büyüğüdür. Bu denli yanılığara tutsak özgürlükçü sosyalistler (!) sapmanın batağına saplanıp kalmışlardır.

Bir de 'fertçi sosyalizm' öyküsü var. Sosyalizmin, en büyük özgürlüğü sağladığı bireydir, insandır. Sosyalizmin amaçladığı, insanın tüm özgürlüğünü sağlayacak olanakları üretebilecek maddesel hayat düzeyini sağlamaktır. Fert yeteneklerini geliştirme olanaklarını en iyi sosyalist düzende bulur. Fertçi bir sosyalizmden bahsetmek de bu yüzden lâf salatası yapmak anlamına gelir. En basit kavramlarda bile ne denli demogojilerin yattığını gösterecek en iyi örneklerden biridir bu durum.

Sözlerimizi, İspanya'da elinde makinalı tüfeği ile eylemi başında canını veren ünlü İngiliz marksisti Christopher Cauldwell'in 'Özgürlük' adlı denemesinden şu sözleri alarak bitirelim :

Burjuva düşüncüsü, özgürlüğün, uğraş ve zekânın ödülü olan olumlu bir nitelik değil de toplumsal örgütlenmenin yokluğundan, onu engelleyen şeylerin var olmamasından oluşan olumsuz bir nitelik olduğuna inanır. Burjuva, bireyin özgür olduğu sanısından kendisini kurtarmaz. Ama gördük ki birey, hiçbir zaman özgür değildir. Ancak toplumsal imece ile özgürlüğe erişir. Ancak toplumsal güçleri kullanarak istediğini yapabilir.' (5)

KAYNAKLAR :

- (1) ANTI-DÜHRING — Birinci Kitap., F. Engels. Çev. M. Reşat Baraner. S. 182-183. Sol Yayınları.
- (2) Studies in a Dying Culture — Liberty: a study in bourgeois illusion, Christopher Cauldwell.
- (3) KARL MARX - Hayatı ve Eserleri. H. Lefebvre. Çev. M. Reşat Baraner. C. II, s. 111. Anadolu Yayınları.
- (4) Aynı eser.
- (5) Studies in a Dying Culture — Liberty: a study in bourgeois illusion. Christopher Cauldwell.

Kadın erkek ilişkilerini Marksist ve Freudcü açıdan inceleyen, günümüzün gerçekçi kadın hikâyecisi

LEYLA ERBİL'in

Son Çıkan Kitabı

GECEDE'yi

mutlaka okuyunuz

Genel Dağıtım :

GE—DA

Cağaloğlu — İstanbul

Taylan Benli ve Sencer Güneşsoy'un sosyalist gençlere çağrısı

Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı II. Başkanı Taylan Benli ve TMTF Başkanlarından Sencer Güneşsoy, güçbirliği yapmanın kaçınılmaz olduğu konusunda TÜRK SOLU'na bir mesaj vermişlerdir. Mesajı sosyalist gençliğe iletiyoruz:

Kardeşler!

Her başarı ya da başarısızlıktan alınacak dersler vardır. Samsun yürüyüşünün bir dağınıklıkla sonuçlanmasından çıkarılacak ilk ders, provakatörlerin bizi birbirimizden koparıcı davranışlarını kesin olarak önlemek zorunluğudur. Suçu birbirimize atamayız. Atatürkçü ve sosyalist gençliğin omuz omuza yürüttüğü antiemperyalist ve antifeodal savaş, kısır çekişmelerden, sen-ben kavgasından çok daha önemlidir. Provakatörlerin sizin ya da bizim aramıza sızması, savaşçı kimliğimize gölge düşürmemelidir. Eğer illâ kötü niyetli kişiler arıyorsanız, bunları kendi içinde tanıyınız. Hesap açıktır: Bu bozgun-

cuların sizin içinize sızmak istemeleri ihtimali daha fazladır.

Kardeşler, omuz omuza yürüteceğimiz savaş ile, bu topraklarda halkımıza kasteden unsurları silip süpürmek işten değildir. Büyük Ata'nın başarıya ulaştırdığı mücadele, halkımızın ve onun adına davranan gençliğin geleneği olmuştur. Bugüne değin hep bu kaynaktan güç aldık. Bilinmelidir ki, ortak gücümüz, yani Atatürkçü ve sosyalist gençliğin güçbirliği, her engeli ezer geçer.

Ne Ergenekon aslanları barınabilir, ne de Ergenekon fareleri.

Mesajımızı içtenlikle kabul etmenizi dileriz.

Yaşasın Büyük Türk Milleti!

Yaşasın tam bağımsız demokratik Türkiye için mücadele!

Taylan BENLİ - Sencer GÜNEŞ

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

BEKLAM VE TANITMA PAALİYETLERİNİZİ yurt içinde ve dışıda

EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKLİBE YÖRÜTMEK İÇİN Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1, kat 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01. İstanbul

OKURLARA

- PTT ile abone olan okurlarımız posta makbuzlarının arkasına açık adreslerini ve hangi sayıdan itibaren abone olduklarını yazmayı lütfen unutmasınlar.
- İkinci yılda eski makbuzlar tamamen hükümsüzdür. Bu makbuzlardan elinde olan varsa, bunları gazete adresine göndermelerini önemle rica ederiz.
- Yeni yılda aboneler için 3 parçalı, sair gelirler için 2 parçalı makbuzlar kullanılmaktadır.
- Hazırlanmakta olan Birinci Cilt (ilk 52 sayı) idarehanelerden alanlar için 50.— liradır. Taşradan istenirse posta masrafı aynı şekilde ilâve edilir. Ciltler hazır olduğu zaman hemen ödemeli olarak göndermemizi isteyen okurlarımız şimdiden sıraya girebilirler.

Üniversiteleri kendi senatoları yönetir.
Anayasa da 120. maddesiyle bu konudaki temel kuralı getirmiştir. «Üniversiteler, kendileri tarafından seçilen yetkili öğretim üyelerinden kurulu organları eliyle yönetilir ve denetlenir.» Oysa, 1959 tarihli kanuna göre, ODTÜ'ni yöneten ve denetleyen organ, tam tersine, kendi üyelerinden kurulu olmayan bir «Mütevelli Heyeti» dir.

Geri tepen bir oyun

Mümtaz Soysal

Ankara'nın dışında, Anadolu bozkırının ortasında yükselen güzel yapılara, içlerindeki ağacın yurtsever davranışlarına bakıp ilk günlerin sinsi hesaplarını hatırlamamak mümkün değil. Müdafaa Caddesindeki küçük odalarda ilk hazırlıklar yapılırken kimbilir neler düşünülmüştü, neler? Demokrat Parti iktidarının ülkedeki uyanık çevrelerle çatışmağa başladığı, dış politikada da Amerika'nın Orta Doğu komisyonculuğunu yaptığı yıllardı onlar. Yepyeni tip-te bir üniversite kurarken bir taşla kaç kuş birden vurulacaktı:

a) İktidarın davranışlarına karşı direnmeğe başlayan klâsik üniversitelerinin dışında, hükümetin kolaylıkla değiştirebileceği öğretim üyelerinden kurulmuş «uslu bir üniversite» yaratılacaktı.

b) Bütün Orta Doğu bölgesi için büyük bir eğitim merkezi ortaya konacak, gelen gençlerin eğitilmesi yoluyla çevredeki çeşitli ülkelerin etkilenmesi ve belli bir politika çizgisine çekilmesi kolaylaşacaktı.

c) Hepsinden daha önemlisi, bu üniversitede verilen eğitim, temel felsefe ve zihniyet bakımından Atlantik-ötesinin veya daha genel bir deyimle anglosakson dünyasının anlayışını bu bölgeye de yerleştirmiş olacak, böylece hem Türkiye, hem de bütün Orta Doğu «becerikli» insan tipleriyle doldurulacaktı. Öğretimin İngilizce yapılması, üniversitenin bölgesel bir nitelik taşımasından, ya da çoğu zaman söylenildiği gibi, araştırma ve incelemenin kaynak zenginliğine kavuşturulmasından değil, daha çok bu «beyin yıkama»nın amaçları açısından önemliydi. Öyle insanlar yetişmeliydi ki bunlar bütün sorunlara İngiliz - Amerikan kafasıyla bakabilsinler, o kafayla düşünsünler, hattâ o toplumlarda da rahatlıkla kullanılabilecek insanlar hâline gelsinler. Anglosakson dünyası, kendi gereksinimleri için öğütülebileceği yeni bir «beyin tarlası» daha kazanmış olacaktı.

Temelsiz Özerklik

Hazırlık döneminin atlatılmasından sonra, 27 Mayıs 1959'da, yâni 27 Mayıs 1960 hareketinden tam bir yıl önce çıkarılan 7307 sayılı Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kuruluş Kanunu, bütün bu amaçları sağlayabilecek mekanizmayı da getirmiş oluyordu: Yönetim özerkliğine sahip olmayan ve ustaca kurulmuş bir «mütevelli heyet» eliyle istenen amaçlara yöneltilebilecek bir üniversite.

Bugün de aynı kanun yürürlüktedir. Ama, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, özellikle öğrencilerinin davranışları ve öğretim üyelerinden bir kısmının tutumları bakımından istenenden tam anlamıyla farklı bir üniversite hâline geldi. Hiç şüphesiz bu oluşumda Türkiye'deki nesnel koşulların ve gelişen düşünce akımlarının etkisi büyük. Ama, doğrudan doğruya, üniversitenin kuruluşundaki sinsi amaçların sezilen-

miş olmasını ve bunun türlü tepkilere yolaçmasını da hesaba katmak gerekir. Türkiye'yi ve bütün Orta Doğu'yu içinden fethetmek şeklindeki oyun geri tepmiş, oyunun tertipleycileri en onur kırıcı tepkileri bu Üniversiteden görmeğe başlamışlardır.

Ancak, oyun henüz sona ermemiştir ve bunun oynanmasına zemin hazırlayan kanun maddeleri hâlâ ayaktadır. Herşeyden önce, şöyle bir yargıya varıp mücadeleyi yarıda bırakmamak gerekir: «ODTÜ'nde bugünkü devrimci ortamı yaratan, üniversitenin kendi kuruluş şekli ve bu kuruluş sayesinde elde ettiği olanaklardır; o halde bu yönetim şeklini saklı tutmak, üniversitenin devrimci niteliğini sürdürmek bakımından gereklidir; aman hiçbir şeye dokunmayalım!»

Durum hiç de böyle değil. Bir CIA görevlisinin «büyükelçi» sıfatıyla üniversiteye yaptığı ziyaret, şimdiki yönetim mekanizmasının kötüye kullanılabilme ihtimalleri üzerine dikkati tekrar çekmiştir. Onun içindir ki, ODTÜ'nün yönetiliş tarzı ve özerklik sorunları üzerinde durmak ve herşeyden önce durumun Anayasaya uygun olup olmadığını araştırmak bugün her zamankinden çok önem kazanıyor .

Anayasanın üniversitelere özerklik tanımak ve bunu ayrıntılarıyla düzenlemek için upuzun bir 120. madde getirmiş olması boşuna değil. Üniversiteler, bir ülusun geleceğini elinde bulunduran kadroların yetiştirildiği yerler. Görünürde ODTÜ de üniversitelere genel olarak tanınmış olan bu özerklikten yararlanırdı: Orada da bilim özgürlüğü olacak, oradaki öğretim üyeleri ve yardımcıları da üniversite dışındaki makamlarca görevlerinden uzaklaştırılmayacaklar, serbestçe araştırma ve yayında bulunabileceklerdir.

Ama bu özerklik ancak görünüştedir ve O.D.T.Ü'nin yönetimindeki bazı temel nitelikler özerkliği temelinden zedelemektedir .

Dıştan Yönetim

Üniversiteleri kendi senatoları yönetir. Anayasa da 120. maddesiyle bu konudaki temel kuralı getirmiştir: «Üniversiteler, kendileri tarafından seçilen yetkili öğretim üyelerinden kurulu organları eliyle yönetilir ve denetlenir». Oysa, 1959 tarihli kanuna göre, ODTÜ'ni yöneten ve denetleyen organ, tam tersine, kendi üyelerinden kurulu olmayan bir «Mütevelli Heyeti» dir. 7307 sayılı kanunun 3. maddesindeki C bendi, «mütevellilerden hiçbirisi ODTÜ'nde öğretim üyesi, idareci ve müstahdem olarak vazife alamaz» diyor. Hattâ, aynı kanuna göre, Mütevelli Heyeti üyelerinin devlet memurları arasından olması da mümkündür ama, öğretim üyesi, asla! Mütevelli Heyetine yapılacak seçimleri de kanun doğrudan doğruya siyasal organa bırakmıştır: «Üyeler, Bakanlar Kurulunun kararı ve Cumhurbaşkanının tasdiki ile» atanacaktır.

Özerkliği ağır ölçüde zedeleyen bu duruma dayanak olarak, genellikle Anayasadaki bir başka hüküm ileri sürülmektedir: «Üniversiteler, kendi öğretim üyelerinden kurulu organlar eliyle yönetilir ve denetlenir» ama denilmektedir, yine Anayasaya bakılırsa, «özel kanuna göre kurulmuş devlet üniversiteleri hakkındaki hükümler saklıdır.»

Bu noktada biraz durmak ve kesin yargılara varmadan önce iyi düşünmek gerekir: «Saklı» tutulan nedir? Daha doğrusu, saklı tutulan hükümlerle hangi ilkeye bir istisna getirilmek istenmektedir? Özerkliğe mi, içten yönetim ilkesine mi? Bunun cevabı Anayasanın sistematüğünde, 120. maddenin kendi yapısında saklı. Getirilen istisna, özerkliğin istisnası değildir; çünkü, bilimsel ve yönetsel özerklikten sözeden birinci fıkrada yer almamaktadır. Başka bir deyimle, «özel kanuna göre kurulmuş devlet üniversiteleri» nin özerk olmayabilecekleri söylenmek istenilmiyor; özerklik yine hiç istisna tanımayan bir temel kural olarak kalmaktadır. İstisna, «içten yönetim» ilkesine getirilmiştir; onunla ilgili fıkrada yer almamaktadır. Dolayısıyla, bunun kullanılması, hiç istisna kabul etmeyen «özerklik» ilkesiyle çatışmayacak şekilde olmalıdır. Oysa, 7307 sayılı kanunun kurduğu Mütevelli Heyeti, üyelerinin nitelikleri, atanış tarzları ve öğretim üyelerine kesinlikle kapalı oluşu nedeniyle, kesin olarak özerkliği zedelemektedir.

İşte, ODTÜ'nün rektörü de bu mekanizmayla seçilmektedir: Rektörü seçen, Üniversitenin kendi öğretim üyeleri değil, Mütevelli Heyeti'dir. Oysa, öbür üniversitelerde rektör seçimi, bütün öğretim üyelerinin, yüzlerce kişilik kurullar halinde yaptıkları ve gizli oylamaya dayanan bir işlemdir.

ODTÜ'nin Kuruluş Kanunu, bunlar gibi daha bir sürü hükümlerle dolu. Bu hükümler, iktidar makamlarıyla ve dış çevrelerle birlikte yürütülebilecek «tehlikeli ilişkiler» bakımından son derece elverişli bir ortam yaratıyor. Bir üniversite, herşeyden önce, kendi kaderine sahip çıkabilmeli; kendisi hakkında alınacak kararları kendi öğretim üyeleri eliyle alabilmeli. Başka yerlerde öğretim üyelerinin yönetimine bir de öğrencilerinin katmak söz konusuysa, ODTÜ'nin hâlâ dıştan vesayet altında tutulması kabul edilemez. Öğretim üyeleri kendi üniversitelerinin kaderine sahip çıkmazlarsa, bu sahipliğin tertemiz duygular taşıyan öğrenciler tarafından çok daha sert ve çok daha anlamlı bir şekilde ifade edilmesine de şaşmamalıdır. Bu nokta, ODTÜ bakımından olduğu gibi, tam özerkliğe sahip buldukları halde, «tehlikeli ilişkileri» devam ettiren başka üniversiteler bakımından da önemli. Gelecek kuşaklar üzerinde oynanmak istenen oyun, en başta üniversiteler kanalından geçiyor. Oralarda özerkliğe sahip çıkmak görevi de, herkesten önce, yeni kuşaklara düşer.

FKF Kongresinde millî-demokratik devrim Stratejisi kabul edildi

FKF 3. Genel Kurulu, 3 ve 4 Ocak tarihlerinde İstanbul'da toplandı. Geçen hafta da bildirdiğimiz üzere, ilk toplantı günü usûl tartışmalarıyla geçti. Eski yönetimin tüzüğü çiğneyerek Genel Kurul'a kabul etmek istemediği İzmir Yüksek Öğretmen Okulu Devrimci Kültür ve San'at Kulübü delegeleri, Devrimcilerin müdahalesiyle Genel Kurul'a alındı. Daha sonra, Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün FKF'ye katılmak için on gün evvel başvurmalarına rağmen, Merkez Yürütme Kurulu'nun bu konuda bir karar vermemesi üzerine, konu Devrimci Grup tarafından Genel Kurul'a getirildi. Küçük oy hesaplarıyla, İzmir Yüksek Öğretmen Okulu delegelerini Genel Kurul'a kabul etmek istemiyen, Ege Üniversitesi Fikir Kulübü'nü fesheden, Ankara'da Dil-Tarih-Coğrafya ve Hukuk Fakülteleri Fikir Kulübü kongrelerinde yolsuzluklardan medet uman yöneticiler, Hacettepe Sosyalist Fikir Kulübü'nün Genel Kurul'da temsiline de karşı çıktılar. FKF tüzüğü, Genel Kurul'un bütün üye kulüp delegelerinden oluşacağını öngördüğü halde, bu hükme aykırı olarak, Hacettepe Sosyalist Fikir Kulübü'nün Federasyon'a katılması kabul edildiği halde, delegeler Genel Kurul'a kabul edilmedi.

Genel Kurul'un ikinci günü, gençlik içinde proleter sosyalizmini savunan devrimcilerle, oportünist parti yöneticilerinin gençlik içindeki bir avuç kuklası arasındaki mücadele şiddetlendi. Aybar ve Aren taraftarları, devrimci gençlerin karşısına yekvücut olarak çıktılar. Aralarında hiçbir ideolojik çatışma olmadığı, hareket içinde bir defa daha ortaya çıktı. Devrimci grubun sözcülerinden birinin de belirttiği üzere,

«Aybar ve Aren taraftarları arasındaki sandalye kavgası bitmiştir. Devrimciler karşısında, emperyalizmle barış ilân edenlerin, Aybar ve Aren oportünizminin mukaddes ittifakı hemen kurulmuştur.»

Oportünizmin «mukaddes ittifak»ına karşı, devrimcilerin eleştirileri amansız oldu. Gündemin eleştiriler bölümünde devrimci grup dışında çok az delege söz aldı. Devrimci görüşleri dile getiren Erdoğan Güçbilmez, Doğu Perinçek, Sait Kozacıoğlu, Gün Zileli, Ömer Özer Turgut, Atilla Sarp, Münir Aktolga, Mehmet Demir'in eleştiri ve görüşlerini toplu olarak belirtilim :

Türkiye'de sosyalist hareketin başına musallat olan oportünist parti yöneticilerine bağlı bir klik, oportünist parti yöneticilerinden aldıkları emirlerle FKF'ye yön vermek istemektedir. Bunların bugüne kadarki çabası, sosyalist gençleri oportünist yöneticilerin elinde bir dama taşı haline getirmektedir. Nitekim Aybar-Aren oportünizminin telkinlerine boyun eğmeyen Doğu Perinçek ve arkadaşları bu sebeple yönetimden uzaklaştırılmıştır.

Oportünistlerin gençlik içindeki kuklaları, oportünist parti yöneticilerinin emriyle yönetime damgasını vurmuştur. Bu yönetim, lafta keskin devrimci olduğu nisbette, harekette emperyalizmle uzlaşmakta, barış ilân etmekte, hattâ bu tutumları faşistlerle işbirliğine kadar varmaktadır. Elmalı'da toprak mücadelesi veren köylüye destek olan devrimcilerle, karşı parti yöneticilerinin emrinde bu dayanışmaya karşı çıkanlar bunlardır. 29 Nisan'da Ankara'da yapı-

lan anti-emperyalist mitingte, faşistlerin saldırılarına karşı mücadele veren devrimcilerin safalarını da gene bu oportünist yöneticilerin emrindekiler bölmeye çalışmışlardır. Dolmabahçe'de Amerikan 6. Filosuna karşı yapılan gösteride, devrimci gençlerin önüne barikat çekmeğe çabalamaları da bu grubun eseridir. Kommer'in karşılanmasında devrimci mücadeleyi köstekleme tutumu son hadde varmış, Esenboğa havaalanına içkili olarak gelen Zülküf Şahin, hareketi baltalamak ve devrimci gücü köreltmek için elinden geleni yapmıştır. İzmir'de 6. Filo'nun gelmesine karşı anti-emperyalist hareketlerde, FKF, milli kurtuluşçu güçleri ve eylemi bölmeye ve parçalamaya çalışmıştır. Son olarak bunlar, faşist «komandolar»a hedef olarak devrimcileri göstermişler, faşizm karşısında dayanışmayı bile göze almamışlar, ihbarcılık etmişlerdir.

FKF'de üç aylık devrimci yönetim zamanında başlanan ve bilimsel sosyalizmin temel kitaplarının öğrenilmesi için yapılan eğitim çalışmalarına son verilmiştir. Gençliğin devrimci hareketini baltalamak isteyenler, sosyalizmin biliminden, iplerini ellerine teslim ettikleri parti yöneticileri gibi, «köhnemiş», «kalıplaşmış» fikirler diye söz etmişlerdir. Çekoslovakya'daki emperyalizmle işbirliğine varan Dubçek yönetimi, FKF'nin karşı-devrimci yöneticileri tarafından, tıpkı Aybar ve Aren gibi alkışlanmış, Çekoslovakya'daki karşı-devrimci hareket Johnson'la aynı paralelde «demokratlaşma» ve «liberalleşme» olarak nitelenmiş, FKF'nin bu yoldaki bildirimleri TRT ajans bültelerinde okunmuştur.

Beş on kişiyi geçmeyen ve oportünist parti yöneticilerinden emir alan bu klik, dürüst ve fedakâr birçok genç arkadaşı etkiledikleri için, tehlikeli olmaktadır ve etkisiz bırakılmalarını gerektiren sebep de bu noktadadır.

FKF'nin, somut eylemlerle ifadesini bulan, emperyalizmle uzlaşan bir yola girmesi, tutarlı ve doğru bir ideolojik tutumu olmayışından ileri gelmiştir. Küçük-burjuvanın yer yer karşı-devrimci çizgiye düşen kararsız ve tutarsız ideolojik tutumu, devrimci grup yönetimden uzaklaştırıldıktan sonra FKF yönetimine hâkim olmuştur.

Devrimci grup sözcüleri bu eleştirileri, FKF'nin devrimci bir yola girmesi için kabul edilmesi gerekli tezlerle tamamlamışlardır:

1 — FKF, oportünist parti yöneticilerinden emir almıyan, bağımsız karar veren bir örgüt olmalıdır.

2 — Faşist saldırı ve baskıların artmakta olduğu bu dönemde, sosyalist güçlerin örgütlü ve disiplinli birliği gerçekleştirilmelidir.

3 — Sosyalist gençliğin birliği, doğru ilkeler etrafında bir birliktir. İlkeye dayanmayan, ideolojik özü olmayan birlik, aldattıcıdır ve dağılmaya mahkûmdur.

4 — Sosyalist gençliğin birliğine temel olacak ilkeler, sosyalizmin biliminin ilkeleridir. Sosyalizmin bilimi, yarı-bağımlı, yarı-feodal ülkelerde, sosyalizme giden yolun milli-demokratik devrimden geçtiğini tesbit etmiştir. Sosyalist gençliğin görevi, bilime uygun olarak, Türkiye'nin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde bütün millîci ve demokratik güçler arasında devrimci dayanışmanın gerçekleşmesine çalışmaktır.

5 — Üç aylık devrimci yönetimin getirdiği «tartışmada hoşgörü, eylemde birlik» ilkesi ya-

sosyalist literatürde terimler ve kavramlar

Bilindiği gibi, diyalektik, bir yöntemdir, bilimsel bir yöntemdir. Marksist felsefenin, tarihî maddeciliğin yönetimidir. Metafizik bunun tersidir (Türk-Solu 14. sayısına bakınız).

Diyalektiğin kanunları vardır :

1. Herşey birbirine bağlıdır (Karşılıklı etki ve evrensel zincirleme bağlantı kanunu). Hiçbir şey doğal ya da sosyal koşullarından, çevresinden tecrit edilerek kavranamaz. Gerçek bir bütündür. Ama birbirinden ayrı, ilişkisiz şeylerin bir araya yığıldığı bir bütün değil. Herşey birbirini etkiler ve şartlandırır. Her hareket, her çaba diğerlerine ilişkin olarak ve onlara oranla değer kazanır. Diyalektikçi hiçbir şeyi raslantılara bırakmaz.

2. Her şey biçim ve durumunu değiştirir, değişir. (Evrensel değişiklik ve sürekli gelişme kanunu) Her şey devim (hareket) halindedir. Gerçeğin özü devimdir, süreçtir. Toplum için de, doğa için de aynı kanun geçerlidir. En genel anlamıyla devim bütün değişiklikleri, basit bir yer değişikliğinden, mekanik bir hareketten düşünceye kadar bütün süreçleri içine alır. Her şey bir başka şeye dönüşür. Hiçbir şey yok olmaz ve hiçbir şey

Diyalektiğin kanunları 1

yoktan var edilemez. Evren durmadan değiştiği içindir ki bir «ilk devindirici»ye ihtiyacı yoktur. Evren devinme olanağını, dönüşme-değişme olanağını kendi içinde taşır. Devim (hareket) maddenin var oluş tarzıdır. Devim dışında hiçbir madde hiçbir şey yoktur, nasıl ki maddesiz bir devim de aynı derecede anlaşılmaz bir şeydir. Evrenin uzaydaki devimi; her bir gök cisimi üzerindeki daha küçük kitlelerin mekanik devinmeleri; ısı, elektrik akımı, manyetik akım biçiminde moleküllerin titreşimleri; kimyasal ayrışmalar, biresimler; organik hayat: Evrendeki her bir tek madde atomu belli bir anda bu devim biçimlerinden birine ya da birkaçına birden katılır. Gerçeği bu yönlerinden, bu görünüşlerinden birine, süreci, sürecin bir anına indirgemek gerçeğin diyalektiğini bilmemektir.

BU KÜSTAHLIK AFFEDİLMEMELİDİR : Kom mer'le el sıkışan Cumhurbaşkanımız Sayın Cevdet Sunay, diplomatik nezaket kurallarına uyarak hafifçe öne eğilmiş, fakat buna mukabil Kommer, dimdik durarak bu nezaketi suiistimal etmiştir. Hatırlanacağı üzere eski ABD elçisi Hart, Süleyman Demirel'in elini, eli cebinde sıkıyordu. ABD elçilerinin bu küstahlıklarının önünün mutlaka alınması ve gereken karşılıkların verilmesi zorunludur.

olmadığının kanıtıdır.

Nixon, itibarını tamamen yitirmiş, insan içine çıkamaz hale gelmiş bir Johnson'un mirasına konmaktadır. Hiç değişiklik yapmadan, aynı başarısızlık yolunu izlemesi, politik bir davranış olamaz. Nixon, ve onun arkasındaki kimseler, Amerikan emperyalizminin çıkarlarını daha ustaca, daha akıllıca savunma yollarını arıyacaklardır. Bunların daha ılımlı davranışlara yönelmeleri mümkündür. Daha şimdiden, birçok meselelerde Amerika ölçülerıyla ilerici sayılabilecek görüşleri savunan Walter Lippman gibi bir yazar, Nixon'a bu bakımdan kredi açmaktadır.

Hiç şüphe yok ki, Nixon'un partisi olan Cumhuriyetçi Parti, Johnson'un partisi olan Demokrat Parti'den genellikle daha muhafazakâr bir siyasî örgüttür. Roosvelt gibi, Kennedy kardeşler gibi, Amerikan toplumunda bazı reformlardan yana olan liderler, Demokrat Parti'den gelmişlerdir. Ama unutmamak gerekir ki, çok heterojen bir örgüt olan Demokrat Parti, aynı zamanda ırkçı güneyin de geleneksel partisidir. Amerikanın en geri bölgesi olan güney eyaletleri Abraham Lincoln'un kurduğu Cumhuriyetçi Parti'ye tarih boyunca soğuk davranmışlardı ve bu geleneğin izleri hâlâ sürmektedir. Üstelik,

Demokrat Partinin, Amerikan toplumunda pek önemli bir yeri olan gangsterler dünyasıyla çok sıkı bağları vardır. Ve örneğin, Newyork'da gangsterlerle sarmaş dolaş bir Demokrat Parti örgütü olan Tamany Hall'in ipliğini pazara çıkararak ve gangsterlerle ortaklık kurarak siyasî ve ticarî işler yürüten Demokrat politikacıları adalet önüne getiren, Cumhuriyetçi Partili Newyork Savcısı Thomas Dewey olmuştur. Ve Nixon'un başa geçmesiyle Kennedy kardeşlerin öldürülmesi komplosunun içyüzünün ortaya çıkabileceğini sanan kimseler eksik değildir.

Bütün bunlar göz önünde tutulunca, Nixon'un iflas etmiş bir politikada direnmemesi ve daha hesaplı bir yol izlemesinin mümkün olabileceği düşünülebilir. Nixon'un, casuslukla diplomatlığı şahsında birleştiren, adı dünya ölçüsünde kasaba çıkmış bir kimsenin Ankara'ya Büyükelçi olarak tayini, Türk ulusuna hakaret niteliği taşıyan ve Türkleri mânen yaralıyan bir kimsenin formalite gereği sunduğu istifasını kabul etmesi de mümkündür.

Üstelik, Kommer'in elçi olarak tayininin, Amerikan diplomasisi çevrelerinde herkesçe

olumlu karşılanmadığı da tahmin edilebilir. Amerikan dışişleri bakanlığı ile CIA arasında dünyanın birçok yerlerinde sürtüşmeler olduğu bilinen bir şeydir. Kurallara göre diplomat açıkça casusluk yapamaz. Amerikan diplomatları arasında da resmen casus olan bir kimseyi meslektaş durumunda görmekten üzüntü duyanlar herhalde eksik değildir. Bu da Nixon'u istifaya kabul etmeye doğru iten bir etken sayılabilir.

Yani bizce bay Kommer'in bu ayın 20'sinden sonra taşı tarağı toplayarak yurdumuzdan geldiği gibi gitmesi ihtimali yok değildir. Oysa, belli ki, başta CIA, Johnson'a bu tayini yaptırın güçler, bu zatı burada görev başında görmek istemekteler. Bu şartlar içinde, bugüne dek Amerikanofilliğini ılımlı bir görünüş altında yapan rektör Kurdaş, olup bitti niteliğindeki gizli davette bulunuyor ve elçilik otomobilinin yakılması için gerekli şartları hazırlıyor.

Bu durumda bay Kommer, bir bakıma mağur duruma düşmektedir. Zavallının arabası mal mülk güvenliğini hiçe sayan kötü kişiler tarafından yakılmıştır. Ve gerici basının ağzına «Türk konukseverliği» ile ilgili bir sakız verilmiştir. Bu durumda Nixon'un istifayı kabul etmesi bir hayli zorlaşmaktadır. Kabul ederse, Amerika zor karşısında gerilemiş olacaktır. Amerika, itibarını koruması için direnmelidir ve Kommer'i herşeye rağmen yerinde tutmalıdır. Tıpkı, İstanbul olaylarından sonra, Zafer Bayramımızda Altıncı Filo'yu İzmir'e gönderdiğinde yaptığı gibi, Amerika gerilememelidir!..

Diplomasi ve casusluk tarihinde buna benzer oyunlar çok oynanmıştır. Ve emperyalizmin gönderdiği provokatörlerin yerli unsurların destek ve işbirliğinden yararlandığı çok olmuştur.

Olayla ilgili olarak gazetelere ilk ulaşan haberin USIS tarafından dağıtılan büyükelçinin bildirisi olduğu söylenmektedir. Amerikan haberler servisinin bu kadar hızlı çalışmasına hayranlık duymamak elden gelmiyor! Azınlık Türkçesi kokan bu bildiriye, «böyle bir olayın bizzat Birleşik Amerikanın geniş dostane destek sağlamış olduğu bir okulda cereyan etmiş olması bilhassa şayanı teessürdür» denmektedir. Yani, Amerikan büyükelçisi, «besle kargayı, oysun gözünü» demektedir ve ODTÜ'ye yapılan devrede kulak Amerikan yardımı karşılığında Amerikan Emperyalizmine sadakat talep etmektedir.

Büyükelçi, bildirisinde ayrıca olayın Üniversite eğitim kadrosunu ve öğrencilerini temsil etmeyen ufak bir bozguncu grubunun eseri olduğunu da iddia etmektedir. Biz o görüşte değiliz. Ama belki de öyledir. Bu durumda bay Kommer'e bu iddiasını ispat etmek düşmektedir. Örneğin şöyle: Rektör Kurdaş, kendisini bir kez daha davet eder ve bu sefer davet herkese duyurulur ve sayın elçi o ufak bozguncu grubundan başka türlü düşünen öğrenci külesinin ve öğretim üyelerinin sevgi gösterileri arasında Üniversiteye gelir ve yemeğini yer. Ve tabii, o sevgi ve bağlılık tufanı içinde, küçücük bozguncu grubu, sesini çıkarmaya cüret edemez. Gerçekten bay Kommer Vietnamda alıştığı üslupla kaleme aldığı bildirisinde millîci Türk gençliğine hakaret niteliğindeki sözlerini ispat etmeli ve bu değişimizi yapmalıdır.

Bize öyle gelir ki, büyükelçi, yukarıda çizdiğimiz tablodan çok değişik bir manzarayla karşılaşacaktır. Gerici, Amerikancı Babıâli basını, Türk'ün konukseverliğinden söz ede dursun, gerçek Türk kamuoyu bir CIA ajanının Türkiye'ye elçi olarak atanmasını hakaret saymaktadır ve du davranış karşısında öfke duymaktadır. Siyasî iktidar, Kommer'e «onay» ını verirken, Amerikan vesayetine boyun eğen kişiliksiz dış politikasının bir yeni örneğini sunmuştur. Dışişleri Bakanının Millet Meclisinde bu konudaki savunması hiç de tatmin edici değildir. MİT'in eski başı

General Naci Parkel'in emekliliğini rahat geçirin diye elçilik görevine atanması başka şeydir, adı dünyada «Vietnam kasabı» na çıkmış bir bay Kommer'in Türkiye'ye Amerikan Büyükelçisi olarak atanması başka şeydir.

1930'larda, henüz Atatürk sağken, Hitler iktidarı Von Papan'i Ankara'ya büyükelçi olarak göndermek istemişti. Von Papan, meslekten askerdi. Birinci Dünya Savaşında, biz Almanya'nın müttefiki iken, istihbaratta çalışmış ve Amerika

Birleşik Devletlerindeki sabotaj ve casusluk eylemini yönetmişti. Von Papan önemli bir kişiydi. Katolik Nasyonal Partisinin liderliğini etmiş ve Hitler'den önce bir süre Almanya'da başbakanlık yapmıştı. Von Papan için onay almak üzere Ankara'da nabız yoklandı. Atatürk onay vermedi. Cevabı «ben casusun elini sıkımam!» oldu.

Atatürk'ün davranışı doğrudur. Casusa elçi olarak onay verilmez. Hele Türk ulusunun, bütün dünya halklarıyla birlikte kahramanlığına hayranlık duyduğu Vietnam Millî Kurtuluş Savaşçıları'nın kanına elini buluşturmuş olan bir kimseye hiç verilmez. Böylesinin eli sıkılmaz.

Onun için, bizce olayın baş sorumlusu Kommer'e onay veren AP iktidarıdır.

Bu bir «Foto-Şaka» değil! Kommer ile Kurdaş'ın araba yandığı sırada çekilmiş resmidir.

DİKKAT

3. sayfa ile 13. sayfa yer değiştirmiştir. Özür dileriz.

Erdost'un Kitabı Üzerine

Ahmet Say

Sayın Aybar'ın «Türkiye Sosyalizmi» olarak isimlendirdiği görüşlerini bilimsel açıdan eleştiren Muzaffer Erdost arkadaşımızın 'TÜRKİYE SOSYALİZM VE SOSYALİZM' adlı kitabı üzerine söyleyeceklerimizi birkaç not hâlinde belirteceğiz. Erdost'un bu kitapta öne sürdüğü görüşler ve meselelere yaklaşımı, bu konulardaki düşüncemizi en iyi şekilde dile getirdiği için, elbette ki burada sadece takıldığımız bazı noktalar üzerinde durmakla yetineceğiz.

«AMERİKANCİ BÜROKRATLAR»

Erdost arkadaşımız, sayın Aybar'ın «... Amerika'ya karşı kurtuluş mücadelesi aynı zamanda

Ama -Komprador -Amerikancı Bürokrat ölçüsünün egemenliğine karşı bir mücadele biçimi olacak; yani sosyalizm için de bir mücadele olacaktır» cümlesindeki temel yanlgıyı ele alıp gereği gibi tahlil ederken, sayın Aybar'ın bulunduğu bu «Amerikancı Bürokrat» sözünün büyük yanlışlıklar getirecek, icat edilmiş bir terim olması üzerinde durmamaktadır. Sayın Aybar, «Amerikancı Bürokratlar»ı sınıf olarak nitelirken,

Erdost bu nitelendirmenin yanlış olduğunu belirtmekte (sayfa 12), ve sonraki sayfalar boyunca geliştirdiği eleştirisinde Amerikancı Bürokratlar'dan kesim diye bahsetmektedir. Zaten, Erdost arkadaşımız, kitabındaki temel meseleleri

ri bakımından böyle yanlışlar üzerinde durmak istemediğini de söylemektedir (Sayfa 12). Ama biz durabiliriz. Çünkü bu soy bir yanlış, hem bürokrat zümrenin karakterini (toplumsal tutumunu) kavramamızda konuya bulanıklık getirir, hem de bir terminoloji keşmekeşi yaratabilir. Bulanıklık getirmesi şöyle olur: Küçük burjuva kökenli bürokrat zümrenin devrimdeki yerini görmeye ve göstermeye çalışırken, bunların «Amerikancı» olabileceği yanlgısına düşülebilir. Terminoloji keşmekeşi ise şöyle yaratılır: «Amerikancı Bürokrat» olduğuna göre, «İngilizci», «Caponcu» vs. bürokrat kesimlerin de olabileceği söylenir ve hükümlerimiz iyice karışır.

Bu soy yanlışlara düşmemek için bir temel kural vardır.. Her sınıf ve zümre, ekonomideki gerçek yerinin gerektirdiği tutumu er geç benimser. Konumuz bürokrat zümre mi? Ele alıp tahlil eder ve tutumunu gösteririz, rengini ortaya koyarız; eğilimlerini ayrıntılıyla hesaplayarak yargımızı veririz. Ve artık «şu kesimi Amerikancı, bu kesimi İspanyolcu, öteki kesimi Anadolu vb.» gibi konuyu bulandıran icat edilmiş terimlere yönelmek gereğini duymayız.

Türk toplumunda ekonomideki gerçek yerinin gerektirdiği tutumunu en belirgin biçimde benimsemiş gözükten toplumsal güç, bürokratlardır, asker-sivil aydın zümredir. Bu tutumun nasıl olduğu hakkında bugüne değin ayrıntılı tahliller göz önüne serildiğinden, aynı sözleri burada tekrar etmeyi gereksiz buluyoruz.

Yalnız şu var: Denebilir ki, «bürokrat zümrenin genel tutumu bizce belli olmasına rağmen, bu zümre içinde Amerikan emperyalizminden yana işlev gören bürokratlar da bulunmaktadır. Bunlara ne demeli?»

Devlet, iktidardaki sınıfın ya da sınıfların devletidir. Böyle olduğuna göre, özellikle yukarı kademelerde görev yapan bürokratların, iktidardaki sınıf veya sınıfların sözcülüğünü yapması doğaldır. Ve bizde bu durumda olan bürokratların niteliği, aslında bir tezahür olan «Amerikancı»lık değil, «komprador burjuvazinin devletteki sözcüleri» olmaktır. Üstelik, feodallerin de sözcüleri bulunduğunu görüyoruz; hatta, «takunyacılar» ile «medeniler» (!) arasında bazı sürtüşmeler olduğu da gözden kaçmıyor. Ama bürokrasinin üst kademelerinde koltuk kapmış bu üç-beş egemen sınıf sözcüsünün tutumuna bakarak, yarım milyonluk bürokrat zümrenin genel tutumunu, demokratik devrimci tutumunu yanlış terimlerle gölgelemeye hakkımız var mı?

KAPİTALİZM VE KÜÇÜK ESNAF

Erdost arkadaşımızın kitabında dikkatimizi çeken başka bir nokta ise, «küçük esnaf hakkındaki yargıları. Şöyle diyor Erdost: «Kapitalizmin açılıp saçılması, ilçelere ve köylere kadar uzanmasıyla birlikte, küçük burjuvazinin küçük esnaf kanadı, her yıl yeniden artmış ve 'sömürü yünden' yoksullaşmak şöyle dursun, bizzat 'sömürü' sayesinde her yıl biraz daha palazlanmıştır.» (Sayfa 50.)

Bu yargı da genel kurala aykırı gözüküyor: «Orta sınıfın aşağı tabakaları —küçük satıcılar, dükkâncılar(...)— hepsi, küçük sermayeleri modern sanayinin boyutlarına erişmediği ve büyük kapitalistlerle rekabette yutulduğu için, (...) giderek proleteryanın düzeyine düşerler.»

Ve 55. sayfada şu cümleyi ekliyor arkadaşımız: «Küçük burjuvazinin tamamını aşırı sömürü yüzünden yoksullaşmış saymak, sömürü eleştirisinin tipik karikatür unsurları olan manavi, kasabi, kabızmalı, bakkalı, oduncuyu, yani sömürsünden şikâyet edilen küçük esnafı, sömürünün kurbanı olarak göstermektir.» Biz diyelim ki, varsın sömürü eleştirisini tipik karikatür unsurlarda arıyanlar, yanlış bir tahlil sonucu asil sömürüyü kasapta manavda görsünler; biz gene de küçük esnafın sömürüldüğünü göstermekten kaçınmayalım. Ve hemen ekliyelim: Sömürünün asil kurbanı işçiler ve köylülerdir, fakat işçiler ve köylüler kadar sömürülmese bile, küçük esnaf da sömürünün üçüncü dördüncü derecede kurbanıdır.

Başka bir cümle üzerinde de durmak isteriz: «Çeşitli tarikatların ve mezhep sapkınlıklarının en geniş gelişme ve cepheleşme alanının

Anadolu'da küçük esnafı kucaklamış olması... önemlidir.» (Sayfa 50.)

Dileyelim ki, «mezhep sapkınlıklarının en geniş gelişme ve cepheleşme alanı» sözleri, Erdost'un okurlarının dikkatini sadece küçük esnafa yöneltmez. Çünkü mezhep sapmalarının asıl alanı köylülerdir. Antifeodal mücadelenin ideolojileri olarak doğan mezhep sapmalarının «en geniş gelişme ve cepheleşme alanı» bizce köylüleri kucaklar. Ama şu da var: İdeolojisini mezhep sapmalarında bulan antifeodal köylü hareketleri, isyanlar, şehirlerdeki zanaatkâr ve esnafı ittifak kurabildiği ölçüde başarılı olmuştur. İttifak kuramadığı zaman, antifeodal köylü hareketleri başgöstermemiş demek değildir bu. Batıda ve bizim tarihimizde örneği pek bol...

BİR HUSUS DAHA

Meselelere bilimsel açıdan bakan herkesin görüşünü bugün için en iyi şekilde dile getiren ve yalnız aktüalitesine oturmakla kalmayıp, toplumumuzun sorunlarını açık ve soluklu bir ifade gücüyle, hem de edebiyatçıktan gelme bir solukla göz önüne seren, terminolojiyi bütün ifade kısırlıklarının altederek çatır çatır yerli yerine yerleştirerek tuttuğunu koparan Erdost, arkadaşımızın bu kitabında, yadırgadığımız bir iki küçük husus daha oldu. Erdost baştan son sayfaya dek öyle bir tartışma gücü göstererek okuru sürüklüyor ki, sadece sayın

Aybar'ın makalesini tartışmıyor, aynı zamanda konuları kendi yargısı açısından da tartışarak, her yargısının hesabını hayret uyandıran ifade olanakları yaratarak veriyor ve okuru bu üstün hesaplaşma ortamına alıştırıyor. Bu durumda, bir yerde açıklanmamış bir hükümle karşılaşıldığı zaman, duraklamamak elde değil. Örneğin şu cümleye bakalım: «Ahilik ve fütüvvet örgütü de feodal ve hatta kaynakları itibarıyla klan aristokrasisi ideolojileri olan dinlerden doğarak yükselen bir tarikat töresinin, esnaf ve zanaat örgütüne kazandırdığı lonca yasalarıdır.» (Sayfa 45). Buradaki «klan aristokrasisi ideolojileri olan dinlerden» sözleri, okurun kitap boyunca alışageldiği o her yargıyı açıklama kaygusunun, her pürüzü hemen oracıkta gideriverme yeteneğinin dışında gözüküyor. Birkaç yerde, böyle duraklayıp yutkunverdiğimiz oldu. Yargılar yanlış demiyoruz; açıklanmamış.

Ama eminiz ki Erdost onların da hakkından gelmesini bilir...

A **anadolu yayınları** merakla beklenen son 4 kitabını okuyucuların dikkatine sunar:

1.rosa luxemburg	Yazarı: Tony Cliff Türkçesi: Yurdakul Fincancı	6 tl.
2.v.i-lenin	HAYATI VE ESERLERİ Yazarı: Henri Lefebvre Türkçesi: M. Rasih Nuri İleri	15 tl.
3.hür dünyanın diktatörlüğü	Yazarı: B. Nirumand Türkçesi: Arif Gelen	10 tl.
4.karl marx	HAYATI VE ESERLERİ Yazarı: Henri Lefebvre Türkçesi: M. Reşat Baraner	1. 12.50 tl. 2. 6 tl.

anadolu yayınları ltd. genel dağıtım kemal karatekin ankaradağıtım aydın kitabevi kaçabeyoğlu pasajı ankara
pk.288 bakanlıklar/ankara ankara cad.51 istanbul
FERİDUN

Devrim Şehitleri

Karl Liedkencht - Rosa Luxembourg

Rasih N. İLERİ

Hakim sınıfların uşakları sayısız devrimci öldürmüşlerdir. Türkiyemizde de Kâzım Karabekir'in (İtilâfçı ve İngiliz casusudur diye halka nümayiş yaptırın) diyerek Yahya kaptana öldürülmek üzere teslim edilen Ankara'ya Atatürk'ün davetlisi olarak giden Mustafa Suphi ve Ethem Nejat ile arkadaşları bu canavarlığın örnekleridir. 1789 Fransız devriminden bugüne kadar tutucu güçlerin öldürdüğü devrimciler, devrimcilerin öldürmek zorunda kaldığı zorbalara kıyasla bine bir oranından azdır. Lenin'in ölümü bile bir karşı devrimcinin zehirli kurşunlarının etkisi ile olmuştur. Hitler dünya milletlerini hunharca doğramadan önce bir milyon aşkın Alman devrimci militanı, işçiyi liderleri ile birlikte öldürmüştür. Endonezya'da, Yunanistan'daki vahşet ortadadır. 1919-1921 karışıklık yıllarında Almanya'da ellerinde silâhla ölenler dışında, soğukkanlılıkla ve misilleme olarak öldürülenlerin tablosu şudur: Aralarında üç solcu lider R. Lüksemburg, K. Liebnecht Kurt Eisner bulunan 345 cinayet suçcular tarafından işlenmiştir, bu cinayetlere karşı verilen ceza ortalaması BİR AY İKİ GÜNDÜR. Solcuların öldürdükleri 19 kişidir, verilen cezalar 8 idam, 3 müebbet hapis, ayrıca ortalama 11 yıl 1 ay hapidir. İşte burjuva adaleti.

Sovyet devriminden hemen sonra Alman bahriyesi ayaklanmış, işçi sınıfı Almanya'nın her yerinde harekete geçmiş, Emperator Vilhelm ailesi ile birlikte yurdunu terketmiş, Bavyera'da sosyalist bir cumhuriyet kurulmuş, işçi şuraları Berline, Hamburg'a hakim olmuşlardı, bütün dünya eğemen çevreleri bu şahlanışı bastırmak için ellerinden geleni yaptılar, bu arada Almanya'da iktidara gelen Sosyal Demokrat Partisi, parlamentarizm geleneklerinin esiri olarak burjuvazi ile işbirliği etmiş ve işçi sınıfı devrimini ezmiştir. Hitlerin şahsında Alman finans kapitalinin diktatörlüğünü, faşizmi iktidara getiren, on milyonlarca adamın ölümüne sebep olan yine bu revizyonist ve oportünist sosyalistler olmuştur. İşçi sınıfının demokratik öncülüğünü bilinçli kadroların, partinin öncülüğü olarak değil de bütün işçi sınıfının demokratik öncülüğü olarak yorumlayan, parti disiplininin bürokratlaşma şeklinde sapmasından korkan büyük devrimci Rosa Lüksemburg ile Karl Liebnecht zamanında devrimci bir parti kurmanın, devrimci bir disiplin öngörmemenin cezasını hayatları ile ödemişlerdir. Alman Komünist partisi haline dönüşecek olan Spartaküscüler kongresinde Rosa 19 Ocak 1919 günü yapılacak olan seçimlere katılmak tezini savunmuş ve yenilmişti. Artık neticenin seçimde olmayıp silâhta olduğunu, devrimci fırsatın kaçırılmasının ölüm demek olduğunu Lenin'in ak-

sine görememişti, iç savaş başlamışken seçim söz konusu olamazdı.

15 Ocak 1919 günü hunharca öldürülen iki liderin hayatını özetliyelim:

Karl Liebnecht, Marx ve Engels'in arkadaşı Vilhelm Liebnecht'in oğludur. 1871 yılında doğmuş, sosyal-demokrasinin sol kanadına girmiş, solcu gençliği örgütlemiş ve 1907 yılında Gençler enternasyonalini kurmuştur, o yıl Militarizm hakkında yazdığı kitaptan dolayı bir buçuk yıl tutuklanmıştır. Savaş ilân edilince (3.8.1914) Millet Meclisinde savaş aleyhtarı bir konuşma yapmış ve Enternasyonal kararlarını çiğniyen Sosyal-Demokrat meclis grubundan tek o savaş kredileri aleyhine oy kullanmıştır. Spartaküs mektupları şeklinde bildiriler çıkarmaya başladıktan az sonra askere alınmıştır. Zimmervald sosyalist konferansına cepheden yolladığı sınıf mücadelesi talep eden sert bir mektupla katılmış; 1 Mayıs 1916 günü askerden Berline savaş aleyhtarı beyannameler dağıtarak büyük bir işçi gösterisine sebep olmuş ve dört buçuk yıl kalebentliğe mahkûm olmuştur. 1918'de Alman ihtilâli kendisini serbest bırakınca işçi sovyetleri kurmuş ve Berlin işçi sınıfının ayaklanma-

sa ile birlikte götürülüp, oradan hayvanat bahçesine sevk edilmiş ve «kaçarken vuruldu» bahanesi ile von Pflugk-Hartung ve arkadaşları tarafından vurulmuştur, katiller be- raat etmişlerdir.

1941 yılında Osmanlı Devleti ve Alman Emperyalizmi broşürü Aziz Ziya tarafından yayınlanan ve 1968 yılında Anadolu yayınlarında Rosa Luxembourg (hayatı ve eserleri) hakkında ilginç bir kitap çıkan devrim şehidi Rosa Lüksemburg Türkiye'de az çok tanınmaktadır. 1870 yılında doğan Roza II Enter-

Karl Liebnecht

Rosa Luxembourg

sında Devrim Komitesi üyesi olmuştur, ancak Sosyalist Şeydeman, Noske hükümetini fırsat elinde iken yok etmediğinden, az sonra hükümet tarafından tutuklanmış ve kralcı subayların bulunduğu Eden oteline Ro-

nasyonal'in sol kanadının lideri olmuş, Alman, Polonya, Rus işçi hareketine katılmıştır. En önemli kuramsal kitabı «Sermaye Birikimi» eseridir. Devrim stratejisi, sendikacılık, diktatörlük ve demokrasi hakkında bir çok eseri vardır. 1893 yılında Polonya Sosyal-Demokrat partisi kuruluşuna katılmış. 1897'den sonra Alman Sosyal-Demokrasinin sol kanadında çalışmış, revizyonizmle savaşmıştır. 1905 Rus Devrimine Varşova'da katılmış, 1907'de Londra'da Rus işçi sosyal-demokrat partisi kongresine katılarak orada bolşevik grupta yer almıştır. Liebnecht'in kurduğu Spartaküs birliğine savaş yıllarında katılan Rosa hapsedilmiş, hapisten «Sosyal Demokrasinin krizi» boruşürünü yazmıştır. 1918 devriminde serbest kalınca Liebnecht ya nıbaşında Spartaküs Birliğinde savaşmış, karşı devrim Sosyal-Demokratların yardımı ile ağır basınca bir işçi evine gizlenmişler, 15 Ocak günü Liebnecht ile beraber yakalana rak Eden oteline götürülmüştür. Liebnecht öldürüldükten hemen sonra Roza Lüksemburg tegmen Vogel ve asker Runge'ye teslim edilmiş ve dipçikle başı parçalanarak ırmağa atılmıştır.

21 Şubat 1919 günü Bavyera'da seçimle iktidara gelen sosyalist lider Kurt Eisner, asil sınıfından Kont Arco-Valley tarafından vurulmuştur. Böylece Alman hakim sınıflarının seçime olan saygıları bir daha ispat edilmiş bulundu.

Devrim şehitleri hiç bir zaman unutulmayacaktır.

Küba devriminin 10. Yılı

«Geçip giden 10 yıl boyunca, devrimcilik diplomasına sahip değildik, sadece devrimin ilkokul öğrencileri idik. Şimdi ikinci döneme giriyoruz ve yeni bir 10 yıla başlıyoruz.»

2 Ocak'ta Havana'nın ünlü «Devrim» meydanını dolduran bir milyon Kübalı'ya Fidel Castro Ruz, böyle sesleniyordu.

Yıllardır Castro ve Küba adlarıyla rahat uykularından olan Latin Amerika diktatörleri ve hakim çevreleri bu sözleri okuyunca ne düşündüler acaba? Herhalde, «iyi ki öğrenmişsiniz» demişlerdir, «ya bir de bu işin hocası falan olsaydınız ne yapacaktınız?»

1956 Aralığında Granma gemisiyle adaya çıkan küçük bir devrimci grubun başlattığı, 1957 de Sierra Maestra'da gelişen gerilla hareketi başarıya ulaşalı 10 yıl olmuştu. Bu savaşta Castro'nun en yakın silâh arkadaşı olan iki devrimci artık hayatta değildi. Fakat

Havana ve bütün Küba Ernesto «Che» Guevara ve Camilo Cienfuegos'un resimleri, isimleri ve sözleri ile donatılmıştı.

Böyle güç şartlarda başarıya ulaşmış bir devrimin lideri olan Fidel, kendine has rahatlıkla, konuşuyordu:

«İlk yıllarda birçok hatalar yaptık.» diyor. Hataların bir kısmı «problemler hakkındaki bilgisizlikten» olmuştu. Diğerleri ise «kapitalist sisteme has metodların kullanılması sonucu, insanların bilinçlerinin yanlış doğrultuda gelişmesinden.» Fakat şüphesiz, gerçekleştirilenlerin büyüklüğü yanında bu hatalar devde kulak kalıyordu. Ekonomik ve sosyal alanlarda, özellikle tarımda kazanılan başarı, her türlü tahminin üstündeydi:

«Birleşmiş Milletler Beslenme ve Tarım Teşkilâtı (F.A.O.) Güney Amerika için, tarım üretiminde % 3 bir artışı öngörmüştü.

Oysa biz, Kübalıların insanüstü gayretleri ile son 11 yıl bu artışı % 15 civarında tuttuk. Bu üretim 1970 yılında, 1959 dakinin iki katı olacak.»

Konuşmasının son bölümünde Castro, Sosyalist ülkelerin, 1962 füze krizinden beri Küba'ya yaptıkları «eşi görülmemiş» yardımdan bahsetti:

«Bazen aramızda uzaklaşmalar oldu; o zaman biz buna dikkatinizi çekmiştik. Şu halde

bugün de, sosyalist kampın, özellikle Sovyetler Birliğinin, yardımlarına dikkatinizi çekmek zorundayım. Bu yardım kesindir.»

«Tarım üretimimizde düşme görülürse, sosyalist ülkeler imdadımıza koşarlar. Emperyalist tehdit, daha açık bir hal aldığı zaman, silâhlar parasız olarak verilir.»

1969 yılının «kesin, yoğun çalışma yılı» olmasını isteyen Castro, üretimdeki artışa rağmen, şeker tüketiminin sınırlandırılacağını söyledi. Kişi başına aylık şeker tüketimi 3 kg.'ı geçmeyecekti. Bu günde 100 gram şeker demektir. Böylece 200.000 ton şeker tasarruf ve ihraç edilebilecekti. Bu «makina ve tarım aletleri ithali» için 10 milyon dolara eşdeğerti.

Gerçi, adam başına günde 100 gram şeker hiç de az bir miktar değildir. (Bir profesyonel futbolcu için günde 50 gram şeker yetiyor - Bk. Yön dergisi S. 136) Fakat yine de ithalât ve sanayileşme konusunda bazı güçlükler olduğu görülüyor. Bunun başlıca nedeni ABD'nin 9 yıldır uyguladığı ve emrindeki ülkelere uyguladığı ticarî ambargodur. Ayrıca Küba hükümeti de devrimin ilk yıllarında ağırlığı, daha çok, tarımda hızlı bir gelişme sağlamaya vermiş durumda. Bu konuda sağlanan gelişmeyi belirtebilmek için, Birleşmiş Milletler Beslenme ve Tarım Teşkilâtı (FAO) nun, Aralık ayında, Jamaika'da yaptığı 10 bölgesel toplantıda Küba delegasyonuna başkanlık eden Carlos Rafael Rodriguez'in konuşmasından bazı hususları okuyucularımıza aktarmak istiyoruz:

«... FAO'nun programında, bütün Güney Amerika'da gelecek 23 yıl içinde 3,5 milyon hektar arazinin sulanması öngörülmektedir. Bu, yılda 160.000 hektar demektir. Oysa yalnız Küba 1968 ve 1969 da 325.000 hektarı sulayacaktır.»

«... Yine aynı programda, 1962 ile 1985 yılları arasında bütün Güney Amerika'da 35 milyon hektarlık yeni arazinin üretime açılması öngörülmektedir. — Yani yılda 1,3 milyon hektar — Oysa yalnız 1967 de 300.000 hektarlık yeni araziye üretime açtık.»

«... FAO raporunda 1975 için bütün Güney Amerika ülkelerinde 2 milyon ton sun'î güb-

re kullanılması hedef olarak alınıyor. Oysa biz 1967 de 1.084.000 ton 1968 de ise 1668 bin ton suni gübre kullandık ve bunun % 50 sini kendi ülkemizde imâl ettik.»

«... Bu programa göre 17 yıl sonunda Güney Amerika ülkelerinde kişi başına düşen protein miktarı (gram olarak) şöyle olacaktır: Ekvator'da 47, Kolombiya'da 59, Peru'da 66 ve diğer ülkelerde yaklaşık olarak 70 gram. Bununla birlikte raporun yazarları da herhalde kabul ederler ki, bu ülkelerde gelir dağılımındaki adaletsizlik, protein dağılımında daha da artacaktır. Böylece geniş köylü ve işçi kitlelerine düşen protein gerçekte, çok az olup bunun da çoğunluğu bitkisel protein olacaktır. Bize gelince, Küba halkı için, çok daha yakın gelecekte, 1980 de herkese

- biz «herkes dediğimiz zaman, her sınıf halk için ve eşit olarak dağılışı kastetmekteyiz - en az 86 gram protein düşmesini ve bunun % 60'ının hayvanî protein olmasını öngörmekteyiz.»

Bu minval üzere devam eden konuşma,

Güney Amerika oligarşilerinin temsilcilerini ve toplantı başkanını bir hayli rahatsız etmiş benziyor. Konuşmasının daha ileri bir yerinde, Carlos Rodriges, Dünya Bankası Genel Müdürü Mc Namara'nın Güney Amerika'ya yardım vaatlerini eleştirip kendisini «hünersiz bir kasap» a benzetince rahatsızlık daha da arttı ve baştan hatibi sadede davet etti. Küba delegesi sadede şöyle geldi:

«... Eğer Lâtin Amerika herhangi bir gelişme gösterecekse, bu ancak devrimci metodlarla ve bünyesel reformları tamamladıktan sonra mümkün olacaktır. Bizim görüşümüz budur.»

«... Zaman zaman cesaretsizliğe kapılanlara, aksilikler, başarısızlıklar karşısında Ernesto Che Guevara'nın Valle Grande'de ölümünden sevinç duyanlara, hatırlatırız ki, Fimünden sevinç duyanlara, hatırlatırız ki, Fidel Castro da, zaferi kazanmadan önce, iki defa mağlup olmuştu.»

«..... Biz eminiz ki bütün Amerika kendi devrimini yapacaktır.»

TÜRK SOLU : Haftalık Gazete • Sahibi : Şerif Tekben • Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Bora Gözen • İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi : Babiâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon : 27 39 61 • Ankara Temsilciliği : Ahmet Say, Yüksel Caddesi Bayındır Sokak No. 43/A • Dizgi Tertip : Öz-Gör Matbaası, Basıldığı Yer : Talât Matbaası

İstanbul Dağıtımı : Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel : 27 89 49 • Ankara Dağıtımı : Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi • Ege Bölgesi Dağıtımı : Orhan Özışman, İzmir • Yıllık Abonesi : Yurt içi 40 TL., Avrupa uçak : 80 TL., Amerika uçak : 170 TL., • İlan : santimi 20 TL., Yayın ilânları yüzde elli (% 50) indirimlidir.